

Afgørelser – Reg. nr.:

Fredningen vedrører:

Bemærkninger:

Bemærkninger om formål og bestemmelser:

Denne fredning indeholder ingen udtrykkelig formålsbestemmelse. Formålet må derfor udledes ud fra en fortolkning af fredningsafgørelsen. I dokumentet er de generelle bestemmelser fremhævet. Den fremhævede tekst er vejledende og er fremhævet som hjælp til læseren. Fredningens generelle bestemmelser kan også optræde uden for de markerede områder. Et fuldstændigt billede af formål og bestemmelser forudsætter, at hele afgørelsen fra fredningsnævn og Overfredningsnævnet/klagenævn læses.

[Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af bestemmelserne](#)

Domme:

Taksationskommissionen:

Overfredningsnævnet:

Fredningsnævnet:

Kendelser:

Deklarationer:

Dispensationer: sidst i filen med nyeste til sidst

OVERFREDNINGSNÆVNET>

REC. NR. 23/10-1952

U D S K R I F T
af
OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL.

År 1952, den 23. oktober, afsagde overfredningsnævnet på grundlag af mundtlig og skriftlig votering følgende

k e n d e l s e

i sagen nr. 972/50 vedrørende fredning af arealer nord for "Staldbakkerne" på og i forbindelse med Randbøl hede.

Den af fredningsnævnet for Vejle amt den 6. januar 1950 afsagte kendelse er sålydende:

"Ved overfredningsnævnets kendelse af 19. november 1932, der delvis stadfæster en af fredningsnævnet for Vejle amtsrådskreds den 18. november 1930 afsagt kendelse er bestemt, at arealer under Randbøl hede skal fredes, således at de skal forblive henliggende i naturtilstand. Herunder er indbefattet de såkaldte "staldbakker".

Af hensyn til interessen i at fremskaffe den frie udsigt til de fredede arealer fra den nord for arealerne førende landevej og til at bevare den udsigt, der nu findes fra samme vej, har Danmarks naturfredningsforening nu rejst fredningssag med påstand om, at de arealer, der er beliggende mellem det fredede areal og landevejen, og som nu er matrikuleret under nr. 7a, 7c og 4h af Frederikshåb koloni, Randbøl sogn, tilhørende gårdejer Peter Jørgensen, Rugstedlund pr. Vejle, og bestyrer Lauritz Knudsen, Liegård, Egtved, belægges med servitut om, at den nuværende beplantning skal fjernes og at det med hensyn til det ikke beplantede areal i forbindelse med det nu beplantede areal bestemmes, at disse arealer ingensinde må beplantes eller bebygges eller på anden måde^{ma} forsynes med indretninger, der hindrer det frie udsyn til den fredede Randbøl hede, hvorved arealets benyttelse til almindeligt landbrug ikke vil blive hindret.

Den foreslåede fredning er anbefalet af naturfredningsrådet.

Lodsejerne har modsat sig fredningen, idet de navnlig har anført, at de har erhvervet arealerne, der hører under Reventlow hedegård, netop for at tilplante dem, og at fredningen af Randbøl hede allerede har gjort et utåleligt indgreb i deres ejendomsret uden noget rimeligt formål.

Nævnet er enedes om at gå ind for den foreslåede fredning som

havende landskabelig æstetisk betydning. Det må anses for et væsentligt gode, at der skaffes og bevares udsigt fra den offentlige vej til de fredede arealer og navnlig til staldbakkerne, der betegnes som meget ejendommelige "indlandsklitter".

En forhandling med lodsejerne om fredning har imidlertid været forgæves.

Da nævnet nu må mene, at det ikke har nogen kompetence til at påbyde fældning af plantagen på de omhandlede arealer eller påbyde forandring i forholdene, finder nævnet ikke at kunne imødekomme anmodningen om at kræve den foreliggende beplantning fjernet, ej heller at belægge arealet bestemmelse om, at beplantningen ikke må holdes vedlige.

Derimod er nævnet ^{derfor} enedes om iøvrigt at tage fredningsbegæringen til følge og bestemmer/herved, at de ikke beplantede arealer under matr. nr. 4h, 7a og 7c af Frederikshåb koloni, Randbøl sogn, som er beliggende mellem landevejen og matr. nr. 7b og 4p af Frederikshåb koloni, og som er indtegnet med rødt på det som bilag O fremlagte kort, og som udgør 112900 m², ingensinde må bebygges eller beplantes eller forsynes med indretninger af nogen art, som kan hindre den frie udsigt til den fredede Randbøl hede fra landevejen.

Der har været ført forhandlinger med lodsejerne om erstatning og til disse forhandlinger har været indvarslet samtlige i ejendommene interesserede panthavere og andre berettigede.

Det har ikke været muligt at opnå nogen forligsmæssig ordning.

Idet det bemærkes, at arealerne for tiden benyttes som landbrugsjord, og at der ikke sker nogen indskrænkning i sådan benyttelse, at boniteten er ringe, og at der ikke skønnes at være mulighed for anden benyttelse end agerbrug eller beplantning med nåletræer, finder nævnet, at erstatningen passende findes at kunne bestemmes til 2000 kr., hvoraf 2/3 udredes af statskassen og 1/3 af Vejle amtsfond.

Af erstatningsbeløbet vil halvdelen være at tilbyde kreditforeningen af jydsk landejendomsbesiddere til afskrivning på foreningens pantebrev, medens resten udbetales til ejerne.

Denne kendelse vil være at tinglyse som servitutstiftende på ejendommen matr. nr. 7a, 7c og 4h af Frederikshåb koloni, Randbøl sogn, og tillige de matr. nr., der i forening med disse måtte udgøre en samlet ejendom.

Påtaleberettiget er fredningsnævnet for Vejle amtsrådskreds og Danmarks naturfredningsforening hver for sig eller de institutioner, som eventuelt måtte træde i stedet for disse."

Konklusionen er sålydende:

"De ovennævnte arealer af matr. nr. 7a, 7c og 4h af Frederikshåb koloni, Randbøl sogn, bør fredes i det ovenfor anførte omfang og på den anførte måde.

For fredningsservitutten ydes erstatning som foran anført.

Påtaleberettiget er fredningsnævnet for Vejle amtsrådsreds eller Danmarks naturfredningsforening hver for sig eller de institutioner, som måtte træde i stedet for disse.

At efterkomme efter adfærd efter loven."

Kendelsen er forelagt overfredningsnævnet i medfør af naturfredningslovens § 19, 3. stk., hvorhos den er indanket af lodsejerne, som principalt har påstået fredningen ophævet, subsidiært indskrænket. Mest subsidiært har ejerne påstået erstatningen forhøjet til 5000 kr.

Overfredningsnævnet har den 7. juli 1950 besigtiget de omhandlede arealer og forhandlet med ejerne og andre i sagen interesserede. Det konstateredes, at der er god udsigt til de fredede arealer af Randbøl hede fra andre offentlige veje end den nord for arealerne gående landevej.

Gårdejer Peter Jørgensen og forpagter Laurits Knudsen tilbød, under forudsætning af, at den foreliggende fredningssag opgives, vederlagsfrit at give almenheden adgang til den bakke, hvortil der fører en sti fra den offentlige sognevej (hulvejen) gennem bakkerne, samt at afgive et areal til en parkeringsplads ved sognevejen ud til landevejen med plads til mindst 10 automobiler. Om en sådan ordning skulle der føres nærmere forhandling med fredningsnævnets formand.

Overfredningsnævnet vedtog herefter på de ovennævnte vilkår at ophæve fredningskendelsen.

Under 24. marts 1952 er der i henhold til det således passerende tinglyst en sålydende, af fredningsnævnet for Vejle amt godkendt, deklaration:

"Undertegnede ejere af ejendommen matr. nr. 7c Frederikshaab, Randbøl, og matr. nr. 7b Frederikshaab, Randbøl, gårdejer Peter Jørgensen, kugsted, og forpagter Laurits Knudsen, Liegaard, deklarerer herved for os og efterfølgende ejere af fornævnte ejendom, at den trekant, der fremkommer mellem landevejen Egtved-Billund, den østre grænse for den ny overkørsel fra denne landevej til Almstokvejen og Almstokvejens tidligere overkørsel til fornævnte landevej, således som denne trekant er indtegnet på hoslagte af landinspektør Ernstsen udfærdiget kort for fremtiden skal henligge som parkeringsplads for almenheden.

Denne servitut vil være at lyse på matr. nr. 7c Frederikshaab,

Randbøl, og de matr. nre, der i forbindelse med denne måtte udgøre en landbrugsejendom.

Endvidere tillægger vi almenheden ret til gående færdsel fra fornævnte landevej (Egtved-Billund) ad den gamle Vorbassevej (Studevejen) over matr. nr. 7c og 7b Frederikshaab, Randbøl, til og ad stien, der fører mod nordvest til den nærmest ved og vest for vejen liggende bakke hørende til de såkaldte Staldbakker, ligeledes som indtegnet på hoslagterids.

Sidstnævnte del af deklarationen vil være at tinglyse som servitut på matr. nr. 7c og 7b Frederikshaab, Randbøl, og de matr. nre., der i forbindelse med disse måtte udgøre en landbrugsejendom.

Med hensyn til de ejendommen påhvilende hæftelser, servitutter og andre byrder henvises til ejendommens blad i tingbogen.

Påtaleberettiget efter nærværende deklaration er fredningsnævnet for Vejle amt.

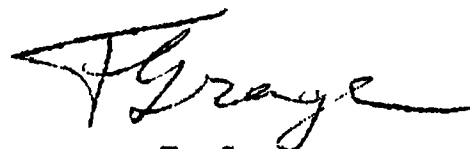
Fredningsnævnet for Vejle amt er på den anden side forpligtet til at lade opstille på fornævnte parkeringsplads et skilt, der betegner denne som parkeringsplads, samt til på samme sted at anbringe en plakat, der angiver reglerne for ovennævnte færdsel og angiver, at færdsel iøvrigt ikke er tilladt uden ejernes samtykke."

T h i b e s t e m m e s :

Overfredningsnævnet godkender den ovennævnte servitut som frednings-servitut. Herefter ophæves den af fredningsnævnet for Vejle amt den 6. januar 1950 afsagte kendelse vedrørende fredning af arealer nord for "Staldbakkerne" på og i forbindelse med Randbøl Hede.

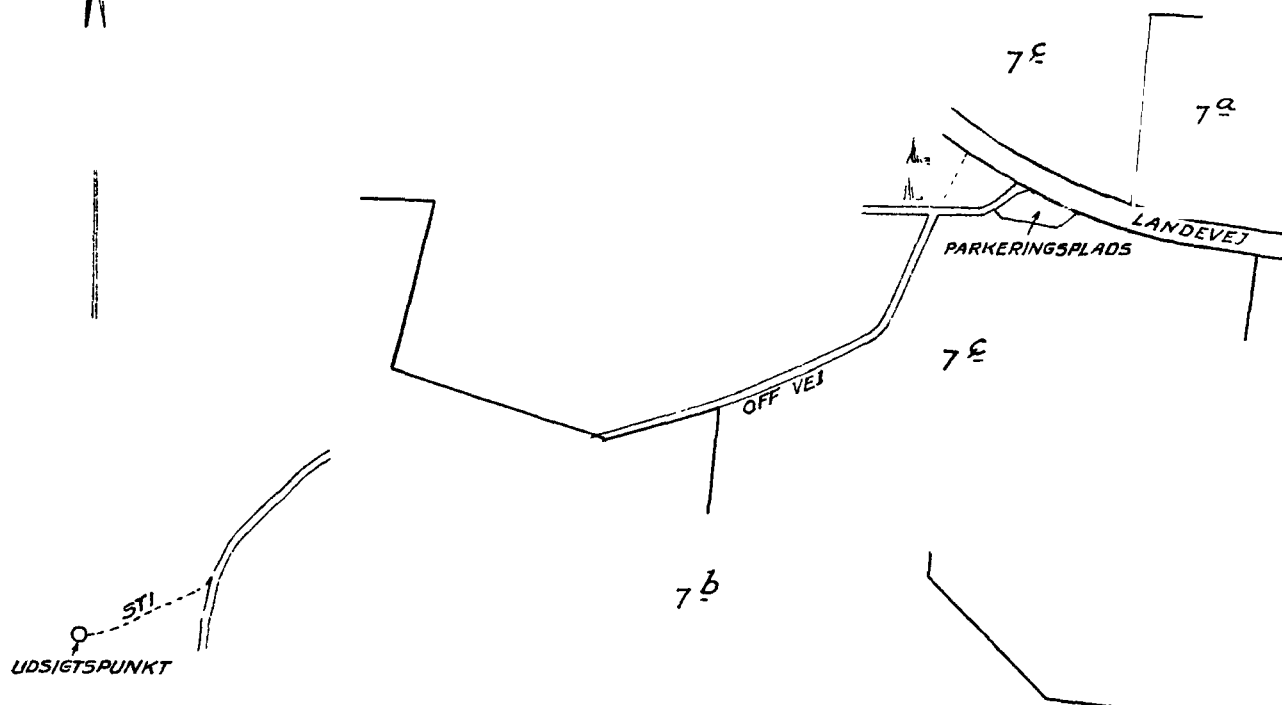
En kopi mærket nr. VE. 103 af ovennævnte kort er vedhæftet nærværende kendelse.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

F. Grage

overfredningsnævnets sekretær

PARKERINGSPLADS, VEJ OG STI OVER
MATR. NR. 7^b OG 7^c
KOLONIEN FREDERIKSHAAB
RANDBØL SOGN
TØRRILD HERRED
VEJLE AMT

UDFÆRDIGET JULI 1952 AF NATURFREDNINGSKONSULENTEN
I ANLEDNING AF DEKLARATION AF 3-3-1952

1:4000
100 0 100 200 300 400 M.

Naturfredningskonsulentens kontor
København d. 16-9-52
By: FREDERIKSHÅB
Sogn: RANDBØL
Plan nr. Ve. 103.

OVERFREDNINGSNÆVNET>

19/11-1932

af

Overfredningsnævnets Forhandlings- og Kendelsesprotokol.

Aar 1932 den 19. November afsagde Overfredningsnævnet paa Grundlag af den skriftlige Votering følgende

K e n d e l s e

i Sagen angaaende Fredning af en Del af Randbøl Hede.

Den af Fredningsnævnet for Vejle Amtsrådsreds den 18. November 1930 i denne Sag afsagte Kendelse er forelagt Overfredningsnævnet i Medfør af § 16 i Lov om Naturfredning Nr. 245 af 8. Maj 1917, hvorhos Kendelsen er indanket for Overfredningsnævnet af Landmændene Peder Hansen Bennetsen som Ejer af Matr. Nr. 4c af Frederikshaab, Hans Hansen som Ejer af Matr. Nr. 4b ibid., Thomas Severin Bennetsen som Ejer af Matr. Nr. 4d ibid., Jacob Nielsen Nissen som Ejer af Matr. Nr. 2e af St. Almstok, Benjamin Callesen som Ejer af Matr. Nr. 1b ibid., Jacob Peder Øhlenschläger som Ejer af Matr. Nr. 2f ibid., Niels Christensen som Ejer af Matr. Nr. 1a af Guldbergsminde, Otto Villadsen som Ejer af Matr. Nr. 1f ibid., Johannes Bennetsen som Ejer af Matr. Nr. 4a af Frederikshaab og P. Sørensen som Ejer af Matr. Nr. 8a ibid. og 1b af Guldbergsminde.

Endvidere er den af Fredningsnævnet for Ribe Amtsrådsreds den 11. December 1930 i Sagen afsagte Kendelse i Medfør af Naturfredningslovens § 14, 2. Stk., jfr. § 11, 2. Stk. forelagt Overfredningsnævnet af Justitsministeriet.

Overfredningsnævnet har ved et den 21. September 1931 afholdt Aasteds møde besigtiget de af Fredningsnævnenes Kendelser omhandlede Arealer, hvorefter der er afholdt Møder med de i Sagen interesserede Parter.

Da der ikke mellem Ejerne af de paagældende Ejendomme og Overfredningsnævnet har kunnet opnaas Enighed om Størrelsen af de Erstatninger, der vil være at udrede for Paalæggelsen paa Ejendommene af en Servitut som omhandlet i den af Fredningsnævnet for Vejle Amtsrådsreds afsagte Kendelse, har Sagen været forelagt den i Henhold til Lov Nr. 523 af 15. December 1922 nedsatte Taksationskommission,

der har fastsat de Erstatningsbeløb, der vil være at udrede i Anledning af Fredningen, saaledes:

Matr. Nr. 6c Frederiksnaade,
Vorbasse Sogn, fredet Areal 16,8430 ha, Kr. 757,93

-	-	11a, 11b, 11c ibid.	-	-	283,1510 - , -	8.494,53
-	-	1b St. Almstok, Randbøl Sogn,	-	-	12,4230 - , -	310,57
-	-	2f ibid.	-	-	9,6830 - , -	242,07
-	-	2e ibid.	-	-	6,8750 - , -	309,37
-	-	7,4h og 4e Frederikshaab, Randbøl Sogn	-	-	104,7060 - , -	3.427,22
-	-	4d ibid.	-	-	14,0720 - , -	351,80
-	-	4a ibid.	-	-	13,0270 - , -	371,35
-	-	4b ibid.	-	-	51,8230 - , -	1.664,21
-	-	4c ibid.	-	-	26,5380 - , -	1.027,95
-	-	8a Frederikshaab og 1b Guldbergsminde, Randbøl Sogn	-	-	166,3920 - , -	5.768,04
-	-	1a ibid.	-	-	18,2370 - , -	855,92
-	-	1f ibid.	-	-	20,5510 - , -	513,77

Ialt Kr. 24.094,73

744.

For de Arealer, store henholdsvis 3,2450 ha og 3,8700 ha af Matr. 4i og 5c Frederikshaab, Randbøl Sogn, der omfattes af Fredningen, har de paagældende Ejere ikke krævet nogen Erstatning.

De 2 førstnævnte Erstatningsbeløb tilligemed Renter 5% p.a. fra den 11. December 1930 til Betaling sker og alle de øvrige Erstatningsbeløb tilligemed Renter 5% p.a. fra den 18. November 1930 til Betaling sker.

Taksationskommissionen har derhos bestemt, at der af de 11 sidstnævnte Erstatningsbeløb vil være at udbetale Pant haverne i vedkommende Ejendomme, saafremt de maatte ønske det, 2/3 af Beløbene til Afskrivning paa Pantebrevene i deres Prioritetsorden.

Ved Fastsættelse af Erstatningerne er det derhos en Forudsætning, at de fredede Arealer opmaales i Marken, hvilket er sket ved Overfredningsnævnets Foranstaltning, og afmærkes med varige Mærker samt, hvor det ikke drejer sig om hele Matrikulsnumre, særskilt matrik

leres ved Fredningsnævnets Foranstaltning uden Udgift for Ejerne.

Under Sagens Behandling for Overfredningsnævnet er det oplyst, at Jydsk Landhypotekforening i Aarhus, der har Pant i Ejendommen Matr. Nr. 2f af St. Almstok By, Randbøl Sogn, tilhørende Jacob Peder Øhlenschläger, har nedlagt Paastand paa, at en Del af Erstatningsbeløbene udbetales Foreningen, at Ejendommen Matr. Nr. 1a af Guldbergsminde, tidligere tilhørende Niels Christensen, er overtaget af Jydsk Landhypotekforening, Aarhus, at Ejendommen Matr. Nr. 1f ibid. er overdraget fra Otto Villadsen til Viggo Bennetsen, og at Kreditforeningen for jyske Landejendomsbesiddere intet har at erindre imod, at Erstatningen forsaavidt angaar Ejendommen Matr. Nr. 4b og 5c af Frederikshaab og 1a og 1f af Guldbergsminde, udbetales vedkommende Ejere.

Under Sagens Behandling for Overfredningsnævnet har derhos "Vejle Amts historiske Samfund" tilbudt at yde et Tilskud til Fredningens Gennemførelse af 300 Kr.

Da Overfredningsnævnet i alt væsentligt kan tiltræde de Betragtninger, der af Fredningsnævnet for Vejle Amtsraadskreds er anført i dettes Kendelse, og da man skønner, at de Grunde, der gør det ønskeligt, at de i Vejle Amt beliggende Arealer af Randbøl Hede belægges med Fredningsservitut som af Fredningsnævnet bestemt, ogsaa er tilstede med Hensyn til de Arealer af Randbøl Hede, der er beliggende i Ribe Amt, og som er ønsket fredede af de forskellige Naturfredningsorganisationer, idet Formaalet med en Fredning efter Overfredningsnævnets Formening ikke fuldt vil kunne naaes, saafremt denne kun omfatter de i Vejle Amt beliggende Arealer, vil den af Vejle Amts Fredningsnævn afsagte Kendelse være at stadfæste med de nedenfor anførte Andringer, hvorhos de Arealer af Matr. Nr. 6c af Frederiksnaade, Vorbasse Sogn, og Matr. Nr. 11a, 11b og 11c ibid., der findes indtegnede paa den vedhæftede Kortkalke, og hvis sydøstlige Grænse er indtegnet med Rødt, vil være at belægge med samme Fredningsservitut, som bestemt i Kendelsen af 18. November 1930 med Hensyn til de i Vejle Amt beliggende Arealer.

Af de Arealer, der omfattes af den af Fredningsnævnet for Vejle Amtsraadskreds afsagte Kendelse, udgaar dog et 0,75 ha stort

Areal af Matr. Nr. 4d af Frederikshaab, Randbøl Sogn, samt et mindre beplantet Areal, beliggende mod Vest langs Grænsen til Matr. Nr. 4h ibid. Endvidere udgaar den paa Matr. Nr. 7 af Frederikshaab beliggende 0,55 ha store Plantage af de Arealer, der omfattes af Fredningen, idet der ikke i Naturfredningsloven haves Hjemmel til at bestemme Fjernelse af allerede foretagne Beplantning.

Endelig vil den af dette Fredningsnævn med Hensyn til forslig nærmere angivne Arealer træffe Bestemmelse om, at de skal udgaa af Kultur, være at ændre derhen, at disse Arealer ikke maa være Genstand for fremtidig Dyrkning.

De for de paagældende Fredninger fastsatte Erstatningsbeløb af hvilke 4.500 Kr. er tilbudt udredet af "Selskabet til Randbøl Hedes Bevarelse" og 2.000 Kr. af Danmarks Naturfredningsforening, og af hvilke 9.252 Kr.46 Øre vedrører de i Ribe Amt beliggende Arealer, medens Resten 14.842 Kr.27 Øre vedrører de i Vejle Amt beliggende Arealer, vil være at udrede som nedenfor anført.

T h i b e s t e m m e s :

Den af Fredningsnævnet for Vejle Amtsraadskreds den 18. November 1930 afsagte Kendelse vedrørende Fredning af forskellige Arealer af Randbøl Hede stadfæstes, dog at de vedkommende Ejere til kommende Erstatningsbeløb fastsættes saaledes:

Matr. Nr. 1b	St. Almstok, Randbøl Sogn	Kr.	310,57
- -	2f ibid.	-	242,07
- -	2e ibid.	-	309,37
- -	7,4 og 4e af Frederikshaab, Randbøl Sogn	-	3.427,22
- -	4d ibid.	-	351,80
- -	4a ibid.	-	371,35
- -	4b ibid.	-	1.664,21
- -	4c ibid.	-	1.027,95
- -	8a Frederikshaab og 1b Guldbergsminde, Randbøl Sogn,	-	5.768,04
- -	1a ibid.	-	855,92
- -	1f ibid.	-	513,77

tilligemed Renter 5% p.a. fra den 18. November 1930 til Betaling sker, at et Areal stort 0,75 ha af det nordvestlige Hjørne af Matr. Nr. 4d af

Frederikshaab, Randbøl Sogn, et mindre, beplantet Areal, ligeledes beliggende paa dette Matrikulsnummer mod Vest langs Grænsen til Matr. Nr. 4h ibid., og den paa Matr. Nr. 7 af Frederikshaab beliggende 0,55 ha store Plantage udgaar af de Arealer, der omfattes af Fredningen, og at den af Fredningsnævnet med Hensyn til forskellige Arealer trufne Bestemmelse om, at disse skal udgaa af Kultur, ændres derhen, at de paagældende Arealer ikke maa være Genstand for fremtidig Dyrkning.

De paa vedhæftede Kortkalke indtegnede Arealer af Matr. Nr. 6c Frederiksnaade, Vorbasse Sogn, og af Matr. Nr. 11a, 11b og 11c ibid., hvis sydøstlige Grænse er indtegnet med Rødt, vil være at frede saaledes at de ingensinde maa bebygges, beplantes, drænes, grøftes, opdyrkes eller indhegnes, ligesom Lyngen ej heller maa slaas eller afbrændes, at der ej heller paa Arealerne maa rejses Master til Telefon-eller elektriske Ledninger eller andet, der kan virke forstyrrende for Udsynet, og at den over Matr. Nr. 11a og 11b Frederiksnaade, gaaende gamle Studevej skal forblive henliggende i samme Tilstand som nu.

I Erstatning for denne Fredning vil der være at udrede til Ejeren af Matr. Nr. 6c Frederiksnaade 757 Kr.93 Øre og til Ejeren af Matr. Nr. 11a, 11b og 11c ibid., den umyndigerklærede Grosserer H.H. Pahl, 8.494 Kr.53 Øre, alt med Renter 5% p.a. fra den 11. December 1930 til Betaling sker, og saaledes, at det Grosserer Pahl tilkommende Erstatningsbeløb vil være at udbetale mod Kvittering af Overformynderriet.

De samlede Erstatningsbeløb, 24.094 Kr.73 Øre, vil være at udrede med 4.500 Kr. af "Selskabet til Randbøl Hedes Bevarelse", 2.000 Kr. af Danmarks Naturfredningsforening, og 300 Kr. af "Vejle Amts historiske Samfund", medens Restbeløbet tilligemed Renter 5% p.a. til Betaling sker af 14.842 Kr.27 Øre fra den 18. November 1930 og af 9.252 Kr.46 Øre fra den 11. December 1930, vil være at udrede med 2/3 af Statskassen og 1/3 af Vejle og Ribe Amts Repartitionsfonds, jfr. Naturfredningslovens § 13, 2. Stk., eller med 11.529 Kr.82 Øre af Statskassen, 3.550 Kr.75 Ø. af Vejle Amts Repartitionsfond og 2.214 Kr.16 Øre af Ribe Amts Repartitionsfond, alt med Renter som nævnt.

Af Erstatningsbeløbene vil 2/3 være at tilbyde Panthaverne i de paagældende Ejendomme til Afskrivning paa Pantebrevene i deres Prioritetsorden.

FREDNINGSNÆVNET >

Forhandlingsprotokollen for Fredningsnævnet for Vejle Amtsrådskreds.

Aar 1935 den 28. December Kl. 14 holdt Fredningsnævnet for Vejle Amt Møde paa Civildommerkantoret i Vejle i Anledning af Sagen angaaende Fredning af yderligere Arealer af Randbøl Hede.

Der fremlagdes:

.....

For Ejerne Enkefru Thorsen og Assistent Erling Thorsen mødte Bestyrer Johnsen.

Nævnets Medlemmer var mødt.

For Selskabet til Randbøl Hedes Bevarelse mødte Formanden Tandlæge Berthelsen.

Mellem Landkøge Berthelsen paa Selskabets Vegne og Ejerne af Matr. Nr. 7 Frederikshaab, Randbøl Sogn ved Bestyrer Johnsen blev indgaaet Overenskomst om, at de 2 paa Kortet Bilag B angivne Arealer af Matr. Nr. 7 store henholdsvis 48350 m² og 6300 m² indtages under det ved Fredningsnævnets Kendelse af 18. November 1930 og Overfredningsnævnets Kendelse af 19. November 1932 fredede Areal af Randbøl Hede, saaledes at altsaa de i disse Kendelser fastsatte Bestemmelser ogsaa er gældende for nævnte Arealer, der er beliggende indenfor den ved Kendelserne fredede Del af Randbøl Hede. Til de ved Kendelserne fastsatte Bestemmelser føjes, at de paa Arealet paa 6300 m² staaende Naaletræer skal være fjernede af Ejerne inden 1. Januar 1939. De om Arealerne anbragte Fredningspæle bortfjernes af Ejeren inden Udgangen af Januar 1936.

For denne Fredningsoverenskomst yder Selskabet til Randbøl Hedes Bevarelse Ejerne en Erstatning af 1200 Kr. Denne Fredningsbestemmelse respekterer de paa Ejendommen til Dato tinglyste Forhæftelser, hvorom henvises til Ejendommens Blad i Tingbogen. Ifølge Attest af Landinspektør Ernstsens paahviler en den 20. November 1924 tinglyste Deklaration om Fredskovsforpligtelse ikke de ved denne Overenskomst fredede Arealer.

Paataleretten med Hensyn til denne Servitut tillægges som

ved ovennævnte Kendelse fastsat dels Fredningsnævnet for Vejle Amt, eventuelt den Myndighed, som nærmest maatte træde i Nævnets Sted, dels Naturfredningskomiteen i Vejle og Danmarks Naturfredningsforening, dels endelig Vejle Amt.

Narværende Forlig bekræftes ved de vedkommendes Underskrift i Protokollen.

William Berthelsen

Ole Johnsen.

Formanden bemærkede, at ved den i Henhold til Overfredningsnævnets Kendelse foregaaende Udstykning af de fredede Arealer (Landbrugsministeriets Skrivelse af 15. November 1935) er de 2 omhandlede Arealer medtagne under det fredede Areal af Matr. Nr. 1, hvilket Areal ved Udstykningen er betegnet med Matr. Nr. 7b af Frederikshaab, Randbøl Sogn.

Tandlæge Berthelsen indbetalte til Nævnet Erstatningsbeløbet 1200 Kr. i Check af D.D. trukket af Vejle Bank paa Privatbanken i København til Tandlæge Berthelsens Ordre, for hvis Modtagelse Formandens Underskrift i Protokollen er Kvittering.

Mødet hævet.

A. Rudbeck

J. Krag

Chr. H. Pedersen

U d s k r i f t

af

fredningsnævnets protokol for Vejle amtsrådsreds.

Ar 1950, den 6. januar afsagdes vedrørende

J. nr. 28/1946

fredning af arealer nord for
staldbakkerne på og i forbindelse
med Randbøl hede

sålydende

k e n d e l s e .

Ved overfredningsnævnets kendelse af 19. november 1932, der delvis stadfaster en af fredningsnævnet for Vejle amtsrådsreds den 18. november 1930 afsagt kendelse er bestemt, at arealer under Randbøl hede skal fredes, således at de skal forblive henliggende i naturtilstand. Herunder er indbefattet de såkaldte "staldbakker".

Af hensyn til interessen i at frenskaffe den frie udsigt til de fredede arealer fra den nord for arealerne førende landevej og til at bevare den udsigt, der nu findes fra samme vej, har Danmarks naturfredningsforening nu rejst fredningssag med påstand om, at de arealer, der er beliggende mellem det fredede areal og landevejen, og som nu er matrikuleret under nr. 7 a, 7 c og 4 h af Frederikshåb koloni, Randbøl sogn, tilhørende gårdejer Peter Jørgensen, Rugstedlund pr. Vejle, og bestyrer Lauritz Knudsen, Liegård, Egtved, belægges med servitut om, at den nuværende beplantning skal fjernes og at det med hensyn til det ikke beplantede areal i forbindelse med det nu beplantede areal bestemmes, at disse arealer ingeninde må beplantes eller bebygges eller på anden måde må forsynes med indretninger, der hindrer det frie udsyn til den fredede Randbøl hede, hvorved arealets benyttelse til almindeligt landbrug ikke vil blive hindret.

Den foreslåede fredning er anbefalet af naturfredningsrådet.

Lodsejerne har modsat sig fredningen, idet de navnlig har anført

at de har erhvervet arealerne, der hører under Reventlow hedegård, netop for at tilplante dem, og at fredningen af Randbøl hede allerede har gjort et utåleligt indgreb i deres ejendomsret uden noget rimeligt formål.

Nævnet er enedes om at gå ind for den foreslåede fredning som havende landskabelig æstetisk betydning. Det må anses for et væsentligt gode, at der skaffes og bevares udsigt fra den offentlige vej til de fredede arealer og navnlig til stalsbakkerne, der betegnes som meget ejendommelige "indlandsklitter".

En forhandling med lodsejerne om fredning har imidlertid været forgæves.

Da nævnet nu må mene, at det ikke har nogen kompetence til at påbyde afslutning af plantagen på de omhandlede arealer eller påbyde forandring i forholdene, finder nævnet ikke at kunne imødekomme anmodningen om at kræve den foreliggende beplantning fjernet, ej heller at belægge arealet bestemmelse om, at beplantningen ikke må holdes vedlige.

Derimod er nævnet enedes om iøvrigt at tage fredningsbegæringen til følge og bestemmer derfor herved, at de ikke beplantede arealer under matr. nr. 4 h, 7 a og 7 c af Frederikshåb koloni, Randbøl sogn, som er beliggende mellem landevejen og matr. nr. 7 b og 4 p af Frederikshåb koloni, og som er indtegnet med rødt på det som bilag O fremlagte kort, og som udgør 112900 m², ingensinde må bebygges eller beplantes eller forsynes med indretninger af nogen art, som kan hindre den frie udsigt til den fredede Randbøl hede fra landevejen.

Der har været ført forhandlinger med lodsejerne om erstatning og til disse forhandlinger har været indvarslet samtlige i ejendommene interesserede panthavere og andre berettigede.

Det har ikke været muligt at opnå nogen forligsmæssig ordning.

Idet det bemærkes, at arealerne for tiden benyttes som landbrugsjord, og at der ikke sker nogen indskrænkning i sådan benyttelse, at bomiteten er ringe, og at der ikke skønnes at være mulighed for anden benyttelse end agerbrug eller beplantning med nåletræer, finder nævnet, at erstatningen passende findes at kunne bestemmes til 2000 kr. hvoraf 2/3 udredes af statskassen og 1/3 af Vejle amtsfond.

Af erstatningsbeløbet vil halvdelen være at tilbyde kreditforeningen af jyske landejendomsbesiddere til afskrivning på foreningens pantebrev, medens resten udbetales til ejerne.

Denne kendelse vil være at tinglyse som servitutstiftende på ejen-

dom .en matr. nr. 7 a, 7 c og 4 h af Frederikshåb koloni, Randbøl sogn, og
tillige de matr. nr. der i forening med disse måtte udgøre en samlet ejendom.

Patuleberettiget er fredningsnævnet for Vejle amtstadsreds og Danmarks
naturfredningsforening hver for sig eller de institutioner, som eventuelt
måtte træde i stedet for disse.

T h i b e s t e m m e s :

De ovennævnte arealer af matr. nr. 7 a, 7 c og 4 h af Frederikshåb
koloni, Randbøl sogn, bør fredes i det ovenfor anførte omfang og på den
anførte måde.

For fredningsservituten ydes erstatning som foranført.

Patuleberettiget er fredningsnævnet for Vejle amtstadsreds eller
Danmarks naturfredningsforening hver for sig eller de institutioner som
måtte træde i stedet for disse.

At efterkomme efter adfærd efter loven.

C. Rudbeck.

Th. Jørgensen.

Johs. Bennetson.

IM/ LV

Udskriftens rigtighed bekræftes.

d. 27 febr. 1950.
C. Rudbeck

FREDNINGSNÆVNET>

KENDELSE

afsagt af

Fredningsnævnet for Veile Amt den 18. November 1930.

I gennem en Aarrække har der været Ønsker fremme om Bevarelse for Nutiden og Efterslægten af et nogenlunde stort sammenhængende Areal af den fra gammel Tid karakteristiske jyske Hede, og disse Ønsker har efterhaanden samlet sig om Randbøl Hede, beliggende dels i Randbøl Sogn, Veile Amt, dels i Vorbasse Sogn, Ribe Amt. For Fredningsnævnene for disse to Amter har Sagen foreligget fra 1926, da Veile Turistforening henvendte sig til Nævnene derom, hvilket medførte et fælles Nævnsmøde den 27. August s. A. Imidlertid var der den Gang ikke Midler til Stede til Hjælp ved Sagens Fremme, og Sagen indskrænkedes da paa Mødet til kun at angaa en Del af Heden i Randbøl Sogn. Efter at Nævnet for Veile Amt den 3. December s. A. havde tilskrevet Veile Turistforening, at Nævnet i alt Fald for Tiden ikke vilde se sig i Stand til at fremme Sagen, medmindre der ad privat Vej tilvejebragtes et Tilskud til Sagens Fremme, fik Nævnet den 25. Januar 1927 fra Turistforeningen Meddelelse om, at denne ikke i Øjeblikket kunde tilvejebringe det ønskede Tilskud, og derefter udsendte Nævnet Skrivelser til Turistforeningen og de paagældende Lodsejere, hvori meddeltes, at Nævnet ikke for Tiden kunde fremme Sagen, medens det tilføjedes, at Sagen eventuelt senere vilde blive genoptagen. Herefter blev der ved Initiativ fra interesserede Personer i Veile dannet „Selskabet til Randbøl Hedes Bevarelse“, hvilket Selskab indsamlede Penge til Sagens Fremme. Selskabet traadte senere i Forbindelse med Danmarks Naturfredningsforening samt den imidlertid dannede Naturfredningskomité i Veile, som tog Sagen i sin Haand og gennem nogen Tid søgte at faa Sagen gennemført ad frivillig Vej ved Forhandlinger særlig med de større Lodsejere. Disse Forhandlinger førte dog kun til negativt Resultat, og ved Skrivelse af 17. Oktober 1929 henvendte derefter Naturfredningskomitéen sig til Fredningsnævnene for Veile og Ribe Amter med Anmodning om at tage Sagen op til fornyet Behandling efter Reglerne i Loven om Naturfredning. Det oplystes i denne Skrivelse, at der som Bidrag til Fredningen af Selskabet til Randbøl Hedes Bevarelse kunde stilles i hvert Fald 4500 Kr. til Raadighed, samt at der fra anden Side gennem Danmarks Naturfredningsforening var tilsagt et Beløb af 2000 Kr., der stod til Disposition, naar Fredningen var gennemført. Efter Modtagelsen af denne Henvendelse blev Sagen forelagt for Naturfredningsraadet, hvilket i Erklæring af 9. December 1929 med nærmere Motivering, hentet saavel fra landskabelige som naturvidenskabelige (geologiske, zoologiske, botaniske) Hensyn, udtaler, at det maa anses for i høj Grad ønskeligt, at det hele Omraade inddrages under en Fredning. De to Nævn har derefter i Fællesskab afholdt Møder med Lodsejerne den 13. December 1929 og den 9. Maj 1930, paa hvilket sidste Møde Sagen blev optagen til Kendelse, dog at Afsigelsen af saadan efter et almindeligt Ønske skulde udsættes, for at der i Mellemtiden kunde gøres et Forsøg paa at faa Sagen ordnet paa den Maade, at Hedeselskabet med Statsstøtte skulde købe og derefter frede

maa tilplantes med Træer —, et Areal paa 4 ha i den vestlige Del af ovennævnte Matr. Nr. 4 c Frederikshaab, samt endelig den østlige Del, 41,5 ha af Matr. Nr. 4 b Frederikshaab (Ejer: Hans Hansen), dog ikke den nuværende Gaardsplads for Gaarden „Kirstinelyst“ paa sidstnævnte Matr. Nr., forsaavidt det drejer sig om almindelige Landbrugsbygninger.

For de Arealer, der herefter inddrages under den egentlige Fredning, finder Nævnet, at Fredningsservituten — i Overensstemmelse med det derom foreliggende Forslag fra Naturfredningskomiteen — bør gaa ud paa,

- at Arealerne skal bevares i deres nuværende naturlige Tilstand, saaledes
- at de ingensinde maa bebygges, hverken varig eller midlertidig,
- at de ikke maa beplantes, drænes, grøftes, opdyrkes eller indhegnes, ligesom Lyngen ej heller maa slaas eller afbrændes,
- at der ikke maa rejses Master til Telefon- eller elektriske Ledninger eller andet, der kan virke forstyrrende for Udsynet, samt
- at den gamle, saakaldte Studevej ogsaa skal henligge i samme Tilstand som nu.

Det bemærkes herved særlig, at der under Sagen har været rejst Spørgsmaal om Bevarelse for Ejerne af Retten til Indhegning, saaledes at Arealerne fremtidig kunde anvendes til løsgaaende Dyr, hvilket formentlig kunde bevirke en væsentlig Nedsættelse af Erstatningen til Ejerne. Nævnet har paa Møderne forhandlet herom med Ejerne; men der er ikke herved fremkommet bestemte Holdepunkter for en Ordning i denne Henseende, og da paa den anden Side Eksistensen af saadanne Indhegninger, sædvanlig af Pigtraad, vil være en Forringelse af Fredningens Betydning, har Nævnet ment at maatte gennemføre Sagen uden Indhegningsret for Ejerne.

Ydergrænsen for det Omraade, som inddrages under Fredningen, er angivet paa det under Sagen som Litra O fremlagte, af den antagne Landinspektør udarbejdede Kort, skygget med grønt, hvilket Kort vedhæftes nærværende Kendelse. Grænsen er fastsat af Nævnet efter gentagne Besigtigelser af de naturlige Forhold i Marken i Forening med Landinspektøren, og Grænsen er derefter af denne indtegnet paa Kortet. Indenfor denne Ydergrænse findes der imidlertid tre Enklaver (paa Matr. Nr. 7, 4 b og 4 c Frederikshaab), hvilke ikke inddrages under den egentlige Fredning, dog at der paalægges Enklaverne Bebyggelses- og for saa vidt angaar Arealet paa Matr. Nr. 7 tillige Beplantnings-Servitut. Herom er det fornødne bemærket ovenfor under Afsnittet om Fredningsservitutens Indhold. Den Indskæring i Fredningsomraadets ellers naturlige Ydergrænse, som findes paa Matr. Nr. 2 c Almstok, skyldes, at det paagældende Areal allerede er opdyrket og derfor, af de foran nævnte Grunde, ikke inddrages under Fredningen, og Nævnet har ej heller ment, at burde paalægge dette Areal Bebyggelses- eller Beplantnings-Servitut som for Enklaverne fastsat. Det samlede Areal af det under den egentlige Fredning inddragne Omraade — de tre Enklaver paa Matr. Nr. 7, 4 b og 4 c Frederikshaab altsaa ikke medregnede — udgør for Veile Amt ifølge Landinspektørens Arealberegning (Sagens Bilag N) 455,096 ha og bestaar af følgende — her i Rækkefølge efter deres Beliggenhed paa Kortet anførte — Matr. Nr. af Randbøl Sogn, ved hvilke det paa Fortegnelsen er anført om de helt eller kun delvis er inddraget under Fredningen:

St. Almstok.

1 b (delvis), 2 f (delvis), 2 e (delvis).

Frederikshaab.

7 (delvis), 4 h (delvis), 4 d (delvis), 4 a (delvis), 4 i (delvis), 5 c (delvis), 4 e (helt), 4 b (delvis), 4 c (delvis), 8 a (delvis).

Guldbergsminde.

1 b (delvis), 1 f (delvis), 1 a (delvis).

Hvad dernæst angaar Spørgsmaalet om den Erstatning, der bør ydes for Paalæggelse af Fredningsservituten, har Nævnet ikke kunnet enes om en i sin Helhed fælles Afgørelse, idet Formanden ikke ved Hovedspørgsmaalet har kunnet tiltræde de to andre Medlemmers Standpunkt. Dette gaar ud paa, at der ved Fastsættelsen af Erstatningen skal tages væsentligt Hensyn til Hedejordens Egnethed til Opdyrk-

Af nu tilplantet Jord inddrages ligeledes efter det foran bemærkede under den egentlige Fredning dels 0,55 ha paa nævnte Matr. Nr. 7 Frederikshaab, dels 0,3 ha paa Matr. Nr. 4 d Frederikshaab. Herfor tillægges der Ejerne i særlig Erstatning henholdsvis ialt 200 Kr. og ialt 75 Kr.

Medens der efter de faktiske Forhold ikke findes Grund til at yde nogen Erstatning for den ovenfor omtalte, de saakaldte Enklaver paa Matr. Nr. 7, 4 c og 4 b Frederikshaab paalagte Bebyggelsesservitut, findes der for den sammesteds omtalte Beplantningsservitut paa den nu dyrkede Del af nævnte Matr. Nr. 7 at burde ydes en Erstatning af ialt 400 Kr.

Idet endnu bemærkes, at der ikke for de fredede Arealer af Matr. Nr. 4 i Frederikshaab (Ejer: Tandlæge Berthelsen) og Matr. Nr. 5 c smstds. (Ejer: Kunstmaler Mårtens) er begæret nogen Erstatning, bliver altsaa det samlede Erstatningsbeløb:

Den ovennævnte almindelige Erstatning ... 15,273 Kr. 80 Øre

De særlige Erstatninger	{	100	-	00	-
		400	-	00	-
		200	-	00	-
		75	-	00	-
		400	-	00	-

Tilsammen... 16,448 Kr. 80 Øre

Fra Panthaverne i de paagældende Ejendomme foreligger der i Sagen følgende Udtalelser:

Kreditforeningen af jyske Landejendomsbesiddere har paa Mødet den 13. December 1929 erklæret, at den som Panthaver ikke forlanger Andel i eventuelle Erstatninger, forsaavidt det kun angaar Fredning af Hede, hvorimod Kreditforeningen forbeholdt saadant Krav, saafremt der maatte blive Spørgsmaal om, at dyrkede Arealer og Plantager skulde tilbageføres som Hede. Efter ved Skrivelse fra Nævnet af 27. September d. A. at være oplyst om, at dette sidste Forbehold i Randbøl Sogn kun faar Betydning med Hensyn til ovennævnte Areal af 1,535 ha i det nordøstre Hjørne af Matr. Nr. 4 c Frederikshaab, har Kreditforeningen imidlertid i Skrivelse af 2. Oktober d. A. (Sagens Bilag Q) udtalt, at den intet har imod, at den paagældende Erstatning udbetales Ejeren til fri Raadighed.

Handelsbanken i Aabenraa havde ved Sagens Begyndelse Pant i Matr. Nr. 8 a Frederikshaab og Matr. Nr. 1 b Guldbergsminde (se Sagens Bilag C⁶) og havde ved Mødet den 13. December 1929 forbeholdt sig Andel i Erstatningen; men denne Panteret er senere afløst (se Sagens Bilag I¹), hvorefter dette Spørgsmaal bortfalder.

Jydsk Land-Hypothekforening, der er Panthaver i Matr. Nr. 2 f St. Almstok og Matr. Nr. 1 a Guldbergsminde, har derimod paa Henvendelse fra Nævnet udtalt i Skrivelse af 6. Oktober d. A. (Sagens Bilag R), at Hypothekforeningen ikke kan frafalde sit i Mødet den 13. December 1929 fremsatte Krav om Andel i de paagældende Erstatninger. Med Hensyn til dette Punkt har Nævnet genoptaget Sagens Behandling paa et Møde den 31. Oktober d. A. med de paagældende Ejere og Hypothekforeningen. Paa dette Møde erklærede de respektive Ejere saavel som Hypothekforeningen, at de hver for sig gjorde Krav paa at faa Erstatningens fulde Beløb udbetalt, for Hypothekforeningens Vedkomme som ekstraordinære Afdrag paa de respektive Laan. Nævnet finder, at de paagældende Erstatninger -- der for Matr. Nr. 2 f St. Almstok vil udgøre ca. 225 Kr. og for Matr. Nr. 1 a Guldbergsminde ca. 1100 Kr. -- bør fordeles saaledes, at Hypothekforeningen faar henholdsvis 75 og 700 Kr., medens Resten tilfalder Ejerne.

Iøvrigt foreligger der ikke under Sagen Erstatningspaastande fra Panthavere eller andre Rettighedshavere end Ejerne.

Det samlede Erstatningsbeløb for Randbøl Sogns Vedkommende andrager som foranført efter Nævnets Flertals Ansættelse 16,448 Kr. 80 Øre. Heri vil imidlertid fragaa de indsamlede Bidrag, ca. 6500 Kr., eller den Del heraf, som forholdsmæssig vil falde paa Fredningen i Randbøl Sogn. Resten af Erstatningen vil være at udrede af det offentlige efter Reglerne i Naturfredningslovens § 13; men Nævnet vil i nærværende Tilfælde finde, at Reglen i denne Bestemmelses 2det Stykke bør komme til Anvendelse saaledes, at Statskassen overtager Udredelsen af de to

KENDELSER>

Forhandlingsprotokollen for Fredningsnævnet for Ribe Amtsradsreds.

K e n d e l s e

afsagt den 11. December 1930.

Fredningsnævnene for Vejle og Ribe Amter har angaaende Fredning af Randbøl og Vorbasse Heder afholdt to Fællesmøder den 13. December 1929 og den 9. Maj 1930, hvorhos Ribenævnet har afholdt flere Møder til nærmere Besigtigelse og Taxation af den Del af Heden, som ligger i Ribe Amt, for at tage Spørgsmaalet om Fredning af disse Arealer under Overvejelse og Paakendelse.

Allerede i 1926 var Sagen Genstand for Overvejelse, uden at det førte til noget positivt Resultat, tildels fordi der manglede de fornødne Midler til Sagens Gennemførelse.

Efter at der var dannet et Selskab til Randbøl Hedes Bevarelse og en Naturfredningskomite for Vejle og Omegn, blev der fra denne Komite den 17. Oktober 1929 rettet en Henvendelse til Fredningsnævnene om at tage Sagen op til fornyet Drøftelse, idet man oplyste, at der kunde stilles ca. 6.500 Kr. til Raadighed.

Det Areal, der ønskedes fredet i Ribe Amt, var Ejendommene:

					af Areal
Matr. Nr. 11a	Frederiksnæde Koloni, Vorbasse Sogn,				157.3700 m ²
- - 11b	- - - - -	-	-	-	77.9400 -
- - 11c	- - - - -	-	-	-	47.4600 -
og en Del af Matr. Nr. 6c	- - - - -	-	-	-	16.2300 -

altsaaledes, som dette er afsat paa et Kort, der følger Kendelsen, og Komiteen henstillede til Opnaaelse af dette Øjemed til Fredningsnævnet, at Arealerne blev belagte med Fredningsservitut, gaaende ud paa:
at de skal bevares i deres nuværende, naturlige Tilstand, saaledes
at de navnlig ingensinde maa bebygges,
at der ikke maa beplantes, drænes, grøftes eller indhegnes, ligesom
 Lyngen ejheller maa slaas eller afbrændes,
at der ejheller maa rejses Telefon- eller elektriske Ledninger eller
 andet, der kan virke forstyrrende for Udsynet, og
at den gamle Studevej skal blive henliggende i samme Tilstand som nu.

Fredningsnævnet for Ribe Amt, der oprindeligt ikke var stemt for Fredning af de paagældende Arealer, er, særlig efter de Oplysninger, der derefter blev tilvejebragt fra Videnskabsmænd og Kunstnere, kommet til det Resultat, at det vil være heldigt, om Fredning af Randbøl og Vorbasse Hede som Helhed kan fremmes, for at der derved kan bevares et sammenhængende Hedeareal af en ejendommelig landskabelig Interesse og mod sin særlige Dyre- og Plantefauna.

Efter at Fredningsnævnet havde afholdt Taxationsmøde, paa hvilket det konstateredes, at Arealerne under Matr. Nr. 11a, 11b og 11c for Størstedelen bestaar af Hede, hvorefter en Del er afbrændt for 3 a 4 Aar siden, men begyndt at gaa i Lyng igen, og at der paa dette Areal ligger den afbrændte Honolulu-Plantage ca. 44,8 ha stor, der for Størstedelen er efterplantet, og en mindre Plantage ca. 1 ha, der er anlagt 1902, samt Matr. Nr. 6c er flad Hede, hvorefter en Del vandlidende, og at Størstedelen af Arealet egner sig til Opdyrkning. Kom Nævnet til det Resultat, at den Erstatning, der burde fastsættes for at paalægge Ejendommene den ønskede Fredningsservitut, burde sættes til 60 Kr. pr. ha for Matr. Nr. 11a, 11b og 11c's Vedkommende og 100 Kr. pr. ha for Matr. Nr. 6c's Vedkommende, under Hensyn til, at Paalæggelsen af en saadan Servitut gør Ejendommene omtrent værdiløse for Ejerne, idet der ikke levnes dem anden Brug end Græsningsservitut, medens de, skønt de ved Servitutten blev forhindrede i Opdyrkning, ikke blev frigjorte for Skattepligten.

Nævnet fandt paa det den 9. Maj 1930 afholdte Møde Anledning til at foreslaa Naturfredningskomiteen, at Sagen blev stillet i Bænk indtil den Henvendelse, som Nævnets Formand lovede at rette til "den danske Hedeselskab" om at arbejde for Køb af hele Arealet, havde fundet Sted, og Afsigelse af Kendelsen om Fredning blev derefter udsat, til der forelaa Afgørelse med Hensyn til Hedeselskabets Stilling.

Hedeselskabet har imidlertid ment, at denne Opgave laa udenfor Selskabets Formaal.

Medens Nævnet nu mener, som ovenfor anført, at det vilde være af Betydning, om de paagældende Arealer kunde blive erhvervede til Ejendom, for at en rationel Fredning kunde finde Sted, maa det ansees en Ordning, hvorved der lægges Fredningsservitut af Indhold som begæret paa Ejendommene, for ufyldstgørende.

Servitутten er paa den ene Side saa omfattende, at den lægger en død Haand paa Ejernes Dispositioner med Hensyn til Opdyrkning og Salg, hvorfor Gennemførelsen af Servituttens Bestemmelser maa antages at ville blive mødt med stadig Modvilje fra Ejernes Side og derved vanskeliggøres, og paa den anden Side vil der ikke ved at belægge Ejendommene med Servitутten opnaaes, hvad der efter Nævnets Mening maa anses for nødvendig til Gennemførelse af Fredningsøjemedet. Lodsejernes Ret til at lade Kreaturerne græsse paa de fredede Arealer vil føre til en Forringelse af Plantefaunaen, og den frie Adgang til Jagt virke ødelæggende for den ejendommelige Bestand af Dyr- og Fuglevildt, og den Omstændighed, at Plantagerne ikke bliver fjernede, og enkelte opdyrkede Smaaparceller, beliggende i det omhandlede Areal, ikke faar Lov til at gaa i Lyng igen, vil virke forstyrrende paa Hede- og Skovlandskabets Karakter.

Under saadanne Forhold mener Nævnet ikke at kunne efterkomme Rekvisiternes Begæring om at belægge Arealet med Fredningsservitутten, ogsaa under Hensyn til, at Paalæggelsen af en saadan Servitутt efter Resultatet af Nævnets Taxation vil blive omtrent lige saa kostbar som en Erhvervelse af Arealerne.

T h i b e s t e m m e s :

Den af Naturfredningskomiteen for Vejle og Omegn fremsatte Begæring om Fredning af Matr. Nr. 11a, 11b og 11c og en Del af Matr. Nr. 6c af Frederiksnaade Koloni, Vorbasse Sogn, i Forbindelse med den under Vejle Amt beliggende Randbøl Hede, kan ikke tages til Følge.

Esmann

H. Skjøde

J. Petersen

KORT>

REG. NR. 00282.00.0
Af 9 af 11/2-1930

Store Almstok
Frederikshaab Koloni

REG. NR. 282

REG. NR. 282

Terrain af
Frederikshaab Koloni
Grubasse Sogn, Slavs Herred, Ribe Amt.
Store Almstok By, Frederikshaab Koloni og
Guldbergsmunde m. m.
Grubåls Sogn, Thrrild Herred, Vejle Amt.

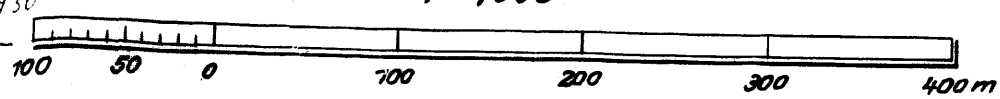
Fredningsgrænser:
Sammenfaldende med Skel — x —
Ikke sammenfaldende med Skel - - -

Fredningsgrænserne er hermed indlagt
ved Statsministeriets Foranstaltning
1. December 1944.

Udfærdiget i Maj 1944.
Direktoratet for Matrikulsvæsenet

K. Nielsen
Kontor.

1:4000

DISPENSATIONER>

Afgørelser - Reg. nr.:

Herunder ses afgørelser i dispensationssager for denne fredning

19/9-1952

U D S K R I F T

af

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL.

År 1952, den 19. september, afsagde overfredningsnævnet på grundlag af mundtlig og skriftlig votering følgende

t i l l æ g s k e n d e l s e

til overfredningsnævnets kendelse af 19. november 1932 i sagen nr. 127/31 vedrørende fredning af Randbøl Hede.

I den af fredningsnævnet for Vejle amt under 18. november 1930 afsagte kendelse, stadfæstet ved overfredningsnævnets fornævnte kendelse, bestemtes om de af fredningen omfattede arealer,

at arealerne skal bevares i deres nuværende naturlige tilstand, således

at de ingensinde må bebygges, hverken nu eller midlertidig,

at de ikke må beplantes, drænes, grøftes, opdyrkes eller indhegnes, ligesom lyngen ej heller må slås eller afbrændes,

at der ikke må rejses master til telefon- eller elektriske ledninger eller andet, der kan virke forstyrrende for udsynet, samt

at den gamle, såkaldte Studevej også skal henligge i samme tilstand som nu.

I skrivelse af 15. september 1950 ansøgte landsretssagfører Chr. Munk, Vejle, for de pågældende lodsejere om en ændring af frednings-servitutten, således at der gives tilladelse dels til indhegning af nærmere angivne dele af det fredede areal, dels til anlæg af et nyt brandbælte og til bevarelse af et brandbælte, som uden tilladelse fra fredningsmyndighederne er udvidet.

Overfredningsnævnet har i denne anledning den 5. juli 1951 besigtiget de pågældende arealer og forhandlet med ejerne og andre i sagen interesserede. Man har endvidere indhentet erklæringer bl.a. fra Danmarks naturfredningsforening og naturfredningsrådet samt drøftet sagen i flere møder.

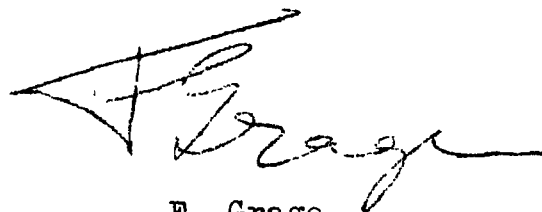
Da den ønskede indhegning vil tillade en mere intensiv afgræsning af de pågældende arealer end hidtil, hvilket efter det for overfredningsnævnet oplyste kan medføre en sådan ændring af botaniske og jordbundsmæssige forhold, at de bl.a. for land- og hedeskovbrugets praksis betydningsfulde studier af disse forhold vil blive umuliggjort, har overfredningsnævnet ikke ment at kunne tillade indhegningen.

Derimod kan man tillade, at brandbæltet i skellet mellem matr. nr. 7c og 7b af Frederikshaab bevares i sin nuværende udstrækning, samt at der anlægges et brandbælte fra skellet mellem matr. nr. 1a og 1h smstds. mod nordvest og udenom Kongenshøj i overensstemmelse med det nærværende kendelse vedhæftede kort nr. Vø. 102.

T h i b e s t e m m e s :

Den af overfredningsnævnet den 19. november 1932 afsagte kendelse vedrørende fredning af Randbøl Hede skal ikke være til hinder for, at brandbæltet i skellet mellem matr. nr. 7c og 7b af Frederikshaab bevares i sin nuværende udstrækning eller til hinder for, at der anlægges et brandbælte fra skellet mellem matr. nr. 1a og 1h smstds. mod nordvest og udenom Kongenshøj, alt i overensstemmelse med det nærværende kendelse vedhæftede kort nr. Vø. 102.

Udskriftens rigtighed
bekræftes.

F. Grage
overfredningsnævnets sekretær

22/2-1960

År 1960, den 22. februar, afsagde overfredningsnævnet på grundlag af mundtlig og skriftlig votering følgende

t i l l æ g s k e n d e l s e

til overfredningsnævnets kendelse af 19. november 1932 i sagen nr. 127/31 vedrørende fredning af Randbøl Hede.

I den af fredningsnævnet for Vejle amt under 18. november 1930 afsagte kendelse, stadfæstet ved overfredningsnævnets fornævnte kendelse, bestemtes om de af fredningen omfattede arealer

at arealerne skal bevares i deres nuværende naturlige tilstand, således

at de ingensinde må bebygges, hverken varigt eller midlertidigt,

at de ikke må beplantes, drænes, grøftes, opdyrkes eller indhegnes, ligesom lyngen ej heller må slås eller afbrændes,

at der ikke må rejses master til telefon- eller elektriske ledninger eller andet, der kan virke forstyrrende for udsynet, samt

at den gamle, såkaldte studevej, også skal henligge i samme tilstand som nu.

I skrivelse af 26. maj 1959 har Det Grønske Fideikommis, som i 1948 erhvervede den i Ribe amt beliggende del af Randbøl Hede, matr.nr. 11a, d og e af Frederiksnåde, Vorbasse, ansøgt om tilladelse til hvert år under kontrol at afbrænde et passende stykke hede.

Som begrundelse for ansøgningen anføres følgende:

"Vegetationen på heden var ved erhvervelsen endnu stærkt præget af den i 1945 stedfundne, af den tyske besættelsesmagt forårsagede brand. På den afbrændte plantages areal fandtes græs.

På det øvrige areal fandtes rig tyttebær- og revlingvegetation, iblandet fremspirende lyng. Denne vegetation afgav gode

livsvilkår for en artsrig og talrig fauna. Af større pattedyr råvildt, harer og ræve. Af større fugle agerhøns og urfugle.

I løbet af de siden da forløbne år har lyngen imidlertid fuldstændig taget herredømmet over arealet. Tyttebær, revling og græs er næsten totalt forsvundet. Lyngen er knæhøj og grim, efter insektangreb og sygdom stedvis halvdød, med kun sparsom blomstring. Faunaen af pattedyr og større fugle er næsten totalt forsvundet af mangel på ernæringsmulighed. Der forekommer enkelte stykker råvildt (omstrejvende), ingen harer, ingen ræve, ingen agerhøns og kun nogle ganske få urfugle. Det hele er ved at forfalde til en trist ørken.

Den for egnens befolkning tidligere betydningsfulde tyttebærplukning er ophørt, og udsætning af bistader i heden under lyngens blomstringstid er ved at ophøre.

Sagen har i forbindelse med en demonstration af forholdene på stedet været drøftet med overfører J.O. Fabricius. Denne har som medlem af reservatrådet oplyst, at tilsvarende iagttagelser er gjort på de under rådet henhørende hedearealer. Efter indgående overvejelser har man ^{her} besluttet hvert år under kontrol at afbrænde et passende stykke hede for derved at starte en ny vegetationsturnus. Overføreren anbefalede stærkt, at noget tilsvarende skete på Randbøl Hede."

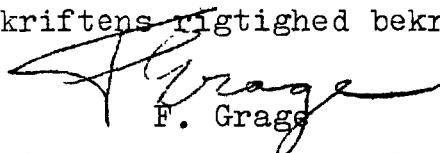
Ansøgningen er anbefalet af naturfredningsrådet.

Overfredningsnævnet finder, at ansøgningen bør imødekommes. Herom er der 27. oktober 1959 givet ansøgeren meddelelse.

T h i b e s t e m m e s :

Overfredningsnævnets kendelse af 19. november 1932 i sag nr. 127/31 vedrørende fredning af Randbøl Hede skal ikke være til hinder for, at ejeren af den i Ribe amt beliggende del af Randbøl Hede, matr.nr. 11a, d og e af Frederiksnåde, Vorbasse, hvert år under kontrol afbrænder et stykke hede.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

overfredningsnævnets sekretær

29/9/75

U D S K R I F T

a f

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL

År 1975, den 29. september , afsagde overfredningsnævnet følgende

t i l l æ g s k e n d e l s e

i sagen nr. 127/31 om fredning af et areal af Randbøl hede, jfr. overfredningsnævnets kendelse af 19. november 1932.

T h i b e s t e m m e s :

Overfredningsnævnets kendelse skal - som udtalt i skrivelse af 7. maj 1975 - ikke være til hinder for, at der omkring de på vedføjede kort viste arealer af matr.nr. 1 i, Guldbergsminde, og 8 c, Frederikshåb, som en forsøgsmæssig ordning - foretages indhegning til løsdrift af kvæg på den nedenfor nærmere angivne måde:

Det tillades ejeren - foreløbig i 5 år regnet fra den 1. januar 1975 - at indhegne et areal på ca. 130 ha af den frede hede, dog at der vil være at opsætte "møller" eller lignende, således at offentlighedens adgang til arealerne bibeholdes.

I den pågældende periode tillades det ejendommens ejer på det nævnte areal at lade græsse et antal Herefordkvæg, dog ikke ud over et kreatur pr. ha (3 kalve = et stort kreatur). Græsningen må ske hele året, men uden tilskudsfoder og uden opførelse af læskur.

De nærmere enkeltheder ved forsøgsgræsningen skal ske under tilsyn af naturfredningsrådet eller den, hvem rådet måtte bemyndige hertil, og aftaler mellem ejeren og rådet er genstand for anke til fredningsnævnet.

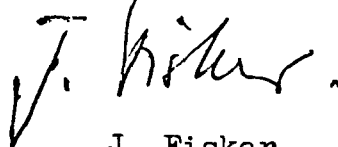
Såfremt naturfredningsrådet efter 2 års forløb måtte mene, at det forannævnte antal dyr er for højt, vil rådet kunne forlange græsningsintensiteten nedbragt med anke til fredningsnævnet.

Såfremt fredningsmyndighederne ønsker at opsige forsøget, skal dette ske med 1 års varsel til udgangen af 5 års perioden. I modsat fald fortsætter forsøgsrækken i yderligere 5 år, således at naturfredningsrådet fortsat skal kunne kræve antallet af enheder nedbragt.

Spørgsmålet om en tilstrækkelig sikring af offentlighedens fortsatte adgang til de omhandlede arealer overlades til fredningsplanudvalgets afgørelse. Forannævnte ordning forudsætter således, at der vil kunne opretholdes en tilfredsstillende adgang for offentligheden til det fredede areal.

Udskriftens rigtighed

bekræftes.

J. Fisker

Varde, den - 3 MAJ 1984

Brev nr. 60587

/jd.

Under henvisning til naturfredningslovens § 58 skal
nævnet herved meddele, at nævnet dags dato har tilskrevet Statsskov-
væsenet, Randbøl Skovdistrikt, 7183 Randbøl, således:

"Under henvisning til Skovdistriktets skrivelse af 24. april 1984 til nævnet vedlagt 1. korrektur til skilt angående publikums adgang til Randbøl Hede, der er fredet ved kendelse af 18. november 1930 og 19. november 1932, skal nævnet herved meddele, at man for sit vedkommende intet har at erindre imod forslaget.

Nævnets afgørelse kan, senest 4 uger efter at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K, af andrageren, Ribe amtsråd, primærkommunen, Danmarks Naturfredningsforening og Fredningsstyrelsen, jfr. naturfredningslovens § 58.

Evt. skiltning må derfor ikke foretages inden klagefristens udløb.

Såfremt en klage er indgivet, må nævnets godkendelse ikke udnyttes, førend sagen er færdigbehandlet af Overfredningsnævnet.

Denne godkendelse bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år."

P. n. v.
E. b.

E. D,
Kirsten Maigaard
sekr.

T. J. ...
A. ...
D. ...

Photo version

Fredningsnævnet
for
Vejle amts sydlige fredningskreds
Sekretariatet
Domhuset, 6000 Kolding.
Telefon: 75522800 (lokal 5010)

BA/MW
Kolding, d. 25.10.1989.
FVAS.nr. 144/1989.

Randbøl Statsskovdistrikt,
Gøddinggård,
7183 Randbøl.

Overfor fredningsnævnet er der ansøgt om tilladelse til at pålægge stabilgrus i lavningerne på Studevejen op til Staldbakkerne på ejendommen matr. nr. 7 b Frederikshåb, Randbøl.

Ejendommen er omfattet af Randbøl Hede-fredningen.

Ønsket om pålægning af stabilgrus begrundes af ejeren, Randbøl Statsskovdistrikt, med, at dette er nødvendigt af hensyn til færdsel med brandslukningskøretøjer. Gruset ønskes kun udlagt i vejens sumpe lavninger.

Efter det anførte meddeler nævnet dispensation i medfør af naturfredningslovens § 34.

Efter naturfredningslovens § 64 a bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dens meddelelse.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af Miljøministeriet, Vejle Amtsråd, Danmarks Naturfredningsforening samt kommunen.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, og tilladelsen kan derfor ikke udnyttes før ankefristens udløb.

Børge Andersen

KOPI er sendt til:

- 1) Skov- og Naturstyrelsen, Slotsmarken 13, 2970 Hørsholm (3 expl.)
- 2) Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 Kbh. K.
- 3) Vejle amts landskabskontor j.nr. 8-70-53-4-605-3-89.
- 4) Egtved Kommune, tekn. forv., 6040 Egtved.

Fredningsnævnet
for
Vejle amts sydlige fredningskreds
Sekretariatet
Domhuset, 6000 Kolding.
Telefon: 75522800 (lokal 5010)

BA/MW
Kolding, d. 19.12.1990
FVAS. nr. 137/1990

Randbøl Statsskovdistrikt,
Gjøddinggård,
Førstballevej 2,
7183 Randbøl.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
20 DEC. 1990

Idet henvises til distriktets skrivelse af 31. oktober 1990 om yderligere begrænsning af publikums adgang på Randbøl Hede af hensyn til urfuglebestanden godkender nævnet herved, at den nuværende lukketid udvides til at omfatte perioden 1. marts - 1. august, foreløbig i 5 år, jfr. naturfredningslovens § 56, stk. 2, 2. pkt.

Nævnet har intet at erindre mod en udvidelse af den gule rute som vist på det medsendte kort.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af Miljøministeriet, Vejle Amtsråd, Danmarks Naturfredningsforening samt kommunen.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, og tilladelsen kan derfor ikke udnyttes før ankefristens udløb.

Børge Andersen

KOPI er sendt til:

- 1) Skov- og Naturstyrelsen, Slotsmarken 13, 2970 Hørsholm.
- 2) Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 Kbh. K.
- 3) Vejle amts landskabskontor j.nr. 8-70-53-1-605-24-90.
- 4) Egtved Kommune, Tekn. forv., 6040 Egtved.

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 124/10-0018.
Akt. nr. 1

Bll.

lus
JH

FREDNINGSNÆVNET FOR
VEJLE AMT
RETTEN I HORSSENS
8700 HORSSENS
TLF. (75) 621300 (KUN FORMIDDAG)

RECEIVED
27.10.1993

HORSSENS, DEN 26. 10. 1993.

FA. NR. 35/1993.

Vejle Amt,
Teknik og Miljø,
Damhaven 12,
7100 Vejle.

Nævnets afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 kan efter lovens § 78 påklages til Naturklagenævnet af den, der har begæret fredningsnævnets afgørelse og forskellige myndigheder. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede. Klagen indgives skriftligt til fredningsnævnet, der videresender den til Naturklagenævnet. En tilladelse kan ikke udnyttes, før udløbet af klagefristen.
Nævnets tilladelse fritager ikke for at indhente fornøden tilladelse fra andre myndigheder. Forpligtelser ifølge tinglyste servitutter er forbeholdt.
Ifølge naturbeskyttelseslovens § 66 stk. 2 bortfalder en tilladelse efter § 50 stk. 1 hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Ang. ansøgning om dispensation til etablering af nedsivningsanlæg i fredet område, (Randbøl Hede),.

Den 7. oktober 1993 har De tilskrevet Fredningsnævnet således:

".....

Vejle Amt har den 4. oktober 1993 modtaget en ansøgning fra Jens chr. Lauridsen, om etablering af et nedsivningsanlæg på ejendommen matr. nr. 4 n Frederikshåb, Randbøl, der tilhører Niels Peter Nielsen, Frederikshåbvej 42, Randbøl.

Nedsivningsanlægget ønskes placeret på et hedeareal, der er omfattet af Overfredningsnævnets tillægskendelse af 22. februar 1960 om fredning af Randbøl Hede. Af kendelsen fremgår det bl.a., at arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand.

Anlægget nedlægges så tæt på Frederikshåbvej, som det er praktisk muligt i nordgående retning over en ca. 300 m lang strækning. Af en tidligere fremsendt ansøgning, modtaget den 22. juni 1993, fremgår det, at indgrebet vil blive udført med maskine. Maskinen graver en smal rende, hvori ledningerne nedlægges. Det opgravede materiale lægges tilbage umiddelbart efter nedlægningen af ledningerne og i den rækkefølge det er gravet op, således at lyngtørven placeres øverst.

Det er amtets opfattelse, at det ansøgte ikke er uforeneligt med fredningens formål, hvorfor en dispensation fra fredningen kan anbefales. Dispensationen bør dog betinges af, at det nødvendige grave-

ad SN 1211/0-0015, 3

105
1994

arbejde udføres med størst mulig hensyntagen til hedevegetationen, at der ikke etableres synlige dele af anlægget feks. rensebrønde eller lignende og at det berørte areal på heden reetableres som en del af arbejdets udførelse.

Hedearealet er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens paragraf 3. Amtet afventer Fredningsnævnets stillingtagen, inden amtet kan realitetsbehandle sagen. Amtet er dog indstillet på at meddele den fornødne dispensation, idet indgrebet ikke skønnes at medføre ændringer i hedearealets naturtilstand. Af hensyn til ansøgers videre dispositioner anmodes om, at sagens behandling fremmes.

....."

Fredningsnævnet tillader herved for sit vedkommende det ansøgte.

P. N. V.

J. Bruun.

Kopi til:

1. Danmarks Naturfredningsforening
2. Skov- og Naturstyrelsen (x2)
3. Egtved kommune
4. Jens Chr. Lauridsen, Frederikshåbvej 49, 7183 Randbøl
5. Niels Peter Nielsen, Frederikshåbvej, 7183 Randbøl.

FREDNINGSNÆVNET FOR
VEJLE AMT
RETTEEN I HORSENS
8700 HORSENS
TLF. (75) 62 13 00 (KUN FORMIDDAG)

Modtaget
Skov- og Naturstyrelsen
10 DEC. 1993

REG. NR. 282.00

HORSENS. DEN 7. dec. 1993

FA. NR. 37/1993

Randbøl Statsskovdistrikt,
Gjøddinggaard,
Førstballevej 2,
7183 Randbøl.

Nævnets afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 kan efter lovens § 78 påklages til Naturklagenævnet af den, der har begæret fredningsnævnets afgørelse og forskellige myndigheder. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede. Klagen indgives skriftligt til fredningsnævnet, der videresender den til Naturklagenævnet. En tilladelse kan ikke udnyttes, før udløbet af klagefristen.

Nævnets tilladelse fritager ikke for at indhente fornøden tilladelse fra andre myndigheder. Forpligtelser ifølge tinglyste servitutter er forbeholdt. Ifølge naturbeskyttelseslovens § 66 stk. 2 bortfalder en tilladelse efter § 50 stk. 1 hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Ang. skovplejning på Randbøl Hede.

Den 29. oktober 1993 har De til Fredningsnævnets udtalelse fremsendt ansøgning om tilladelse til at foretage afskrælning af lyngtørv på et ca. 1,2 ha stort areal af den fredede Randbøl Hede.

Sagen har været forelagt for Vejle Amtskommunes fredningsafdeling, som i en skrivelse af 17. november 1993 udtaler:

"-----

Formålet hermed er et forsøg på at forbedre spredningsbetingelserne for den meget sjældne plante Vårkobjælde (*Pulsatilla vernalis*), der nu kun findes i en lille bestand på kun 3 eksemplarer på en lokalitet på den sydøstlige del af heden.

Det fremgår bl.a. af skovdistriktets redegørelse, at afskrælningen af lyngtørven udføres med gummiged, at den afskrællede lyngtørv fjernes fra området og at operationen udføres med størst mulig hensyntagen til den omgivende hede.

Der er i fredningsbestemmelserne for Randbøl Hede bl.a. åbnet mulighed for årlig at foretage afbrænding af et stykke hede med henblik på pleje og foryngelse af hedevegetationen.

Det foreliggende projekt betragtes herfra som et led i skovdistriktets pleje af Randbøl Hede. Det er derfor opfattelsen her, at projektet falder ind under bestemmelserne i § 3 i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 551 af 22. juni 1992 om pleje af fredede arealer og fortidsminder samt om tilsyn.

ad 1211/0-0015, 4

lus
34

Særskilt godkendelse fra Fredningsnævnet/dispensation fra fredningsens bestemmelser skønnes derfor uforuden.

Afskrælningen af lyngtørven på ca. 1,2 ha af den beskyttede hede betragtes herfra som en foranstaltning, der rækker ud over almindelig pleje af områdets hidtidige tilstand, og som derfor kræver amtets tilladelse efter naturbeskyttelseslovens § 3. En tilladelse synes ubetænkelig, men amtet vil foreløbig afvente Fredningsnævnets stillingtagen til ovennævnte -----".

Fredningsnævnet tillader herved for sit vedkommende det ansøgte.

J. Bruun

Kopi til:

Vejle Amtskommunes fredningsafdeling
Danmarks Naturfredningsforening
Skov-og Naturstyrelsen
Egtved Kommune.

Vejle Amt,
Teknik og Miljø,
Naturpleje afdelingen,
7100 vejle.

Nævnets afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 kan efter lovens § 78 påklages til Naturklagenævnet af den, der har begæret fredningsnævnets afgørelse og forskellige myndigheder. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede. Klagen indgives skriftligt til fredningsnævnet, der videresender den til Naturklagenævnet. En tilladelse kan ikke udnyttes, før udløbet af klagefristen.
Nævnets tilladelse fritager ikke for at indhente fornøden tilladelse fra andre myndigheder. Forpligtelser ifølge tinglyste servitutter er forbeholdt.
Ifølge naturbeskyttelseslovens § 66 stk. 2 bortfalder en tilladelse efter § 50 stk. 1 hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Ang. afskrælning af lyngtørv på fredet areal af Randbøl Hede.

Den 15. marts 1996 har De tilskrevet Fredningsnævnet således:

“.....

Som det fremgår af vedlagte brev har Randbøl Statsskovdistrikt planer om - som et forsøg - at opføre en kopi af en bronzealderhøj i miniformat på et areal tæt ved den fredede Randbøl Hede

Til brug ved opbygning af højen er der brug for afskrælning af lyngtørv på ca. 300 m² hede, som er planlagt til at foregå på det fredede areal i nærheden.

Skovdistriktet lægger op til, at det afskrællede areal enten retableres eller indgår som forsøg i forbindelse med distriktets hedepleje.

Randbøl Hede blev fredet ved Overfredningsnævnets kendelse af 19.11.1932, og det er sekretariatets opfattelse, af afskrælning af lyngtørv på det fredede areal principielt må forudsætte Fredningsnævnets dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 50.

Det berørte areal inden for fredningen er imidlertid såre beskedent, og det overlades hermed til nævnets snarlige vurdering og afgørelse, om en egentlig dispensation er nødvendig, eller om Fredningsnævnet vil vælge blot at tage skovdistriktets projekt til efterretning.

Efter vores opfattelse bør det afskrællede areal ikke retableres, f.eks. ved tilbagelægning af de gamle lyngtørv, når forsøget er slut. Derimod bør

1996-
adsn 1211/10-0003

arealet henligge til naturlig tilgroning som led i skovdistriktets forsøg med pleje af heder.

Afskrælning af lyngtørven på hedearealet kræver særskilt tilladelse fra amtet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Vi er herfra indstillet på at tillade dette.

.....”

Idet Fredningsnævnet kan tiltræde det af amtet anførte tillader Fredningsnævnet herved for sit vedkommende det ansøgte.

P. N. V.

J. Bruun.

Kopi til:

1. Danmarks Naturfredningsforening
- × 2. Skov- og Naturstyrelsen (x2)
3. Egtved kommune
4. Randbøl Statsskovdistrikt, Gjøddinggård , Førstballevej 2, 7183
Randbøl.

Modtaget i
Skov- og NaturstyrelsenDomhusgade 24
6000 Kolding
Fax 7552 4408

- 6 MAJ 1999

Skov- og Naturstyrelsen
Randbøl Statsskovdistrikt
Gjøddinggård
Forstballevej 2
7183 RandbølFOTOKOPI
FREDNINGSNÆVNETÅbent fra 08 00 - 14.00
Gennemvalg 75507111
Lokal 5103 - Birgitte Andersen

Den 5. maj 1999

REG. NR. 0282.00

Vort j. nr. FVA 16/99

Deres j. nr. 2740/RA

**Ansøgning om dispensation til etablering af forsøg med plejemetoder på
Randbøl Hede til reduktion af blåtop**

Sagen er indbragt for Fredningsnævnet ved Deres skrivelse af 25. marts 1999.

Fredningsnævnet har sendt sagen til udtalelse hos Vejle amt, der har svaret ved skrivelse af 21. april 1999, hvori det hedder:

"Herved tilbagesendes ansøgning fra Skov- og Naturstyrelsen, v/Randbøl Statsskovdistrikt om tilladelse til at iværksætte forsøg med forskellige plejemetoder til bekæmpelse/reduktion af blåtop inden for det fredede område på Randbøl Hede.

På den del af det fredede område, der ligger i Vejle Amt, har skovdistriktet udvalgt et forsøgsområde på ca. 12 ha. Et tilsvarende stort areal er udvalgt til forsøg på heden i Ribe Amt.

Arealet i Vejle Amt har matr.nr. 8e m.fl. Frederikshåb, Randbøl.

Det fremgår af det foreliggende materiale, at forsøgsområdet opdeles i 12, ca. 0,5 ha store parceller. De planlagte plejemetoder spænder bl.a. over forskellige former for afskrælning af lyngtørv, pløjning i forskellige dybder, fræsning og/eller afbrænding, efterfulgt af pløjning og dyrkning/udpining/græsning.

Der er lagt op til, at projektet gennemføres ved en forskningsinstitution, og det forventes, at projektet vil kunne være med til at belyse generelle vanskeligheder med hedepleje i Damnark.

Randbøl Hede, der er på næsten 800 ha, blev fredet ved Overfredningsnævnets kendelse af 19. november 1932. Fredningssagen startede i sin tid på privat initiativ. Der er ikke indsat særlige høringsberettigede parter i kendelsen.

Et af formålene med fredningen er, at de fredede arealer ikke må beplantes, drænes, grøftes, opdyrkes eller indhegnes, ligesom lyngen ej heller må slås eller afbrændes.

I en senere tillægskendelse er det bestemt, at der som led i pleje af det fredede område hvert år kan afbrændes et stykke af heden. Det er også siden anerkendt, at fredningen ikke skal være til hinder for hegning og afgræsning som led i hedens pleje. I 1984 traf Fredningsnævnet beslutning om, at en række plejeforanstaltninger til genskabelse af den karakteristiske vegetation af lyng m.v., som Randbøl Skovdistrikt ønskede at iværksætte, ikke kunne anses for at være i strid med fredningens formål.

Hvor problemet år tilbage var kraftig tilgroning med græsarten bølget bunke, er det nu blåtop, der breder sig voldsomt på hederne herhjemme.

Der er derfor god begrundelse for at etablere de ønskede forsøg med forskellige plejemetoder.

Set i forhold til det fredede områdes samlede areal er det sekretariatets vurdering, at udlæg af det pågældende forsøgsområde hverken vil medføre gener for publikums færdsel på heden, eller forringe oplevelsen af Randbøl Hede som det helt unikke naturområde, det er.

Vi skal derfor anbefale, at Fredningsnævnet giver den for iværksættelsen af forsøget nødvendige dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, uden særlige betingelser i forventning om, at afmærkningspæle m.v. på forsøgsarealet gøres så diskrete som muligt.

Amtet er indstillet på at tillade forsøgsprojekter efter naturbeskyttelsesloven, men foreløbig afventer vi Fredningsnævnets afgørelse.

Fredningsnævnets afgørelse:

Efter det af Vejle Amt anførte giver Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til det ansøgte forsøg med plejemetoder på Randbøl Hede til reduktion af blåtop.

Nævnets afgørelse kan påklages i overensstemmelse med reglerne i naturbeskyttelseslovens kapitel 12. Klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet for Vejle amt, Domhusgade 24, 6000 Kolding, inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år fra dato.

Andre myndigheders tilladelse kan være nødvendig.

Kopi af denne skrivelse er sendt til Vejle Amt, Teknik og Miljø, Naturafdelingen, Damhaven 12, 7100 Vejle (j. nr. 8-70-51-8-605-4-99), til Egtved kommune, Teknisk forvaltning, 6040 Egtved, til Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/ formanden, Alex K. Madsen, Koldingvej 48, 6040 Egtved, til Danmarks Naturfredningsforening, Madsnedøgade 20, 2100 København Ø, og til Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Med venlig hilsen

Preben Bagge
formand

16 SEP. 1999

Ansøgning fra Randbøl Statsskovdistrikt til gennemførelse af forsøg med plejemetoder på Randbøl Hede til reduktion af blåtoppen.

(J. nr. 16/1999).

REG. NR. 0282.00

I et brev af 25. marts 1999 har Randbøl Statsskovdistrikt ansøgt fredningsnævnet om dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 til at gennemføre forsøg med plejemetoder på Randbøl Hede til reduktion af blåtoppen og bevarelse af heden.

Fredningsnævnet har behandlet sagen og har besluttet at meddele Randbøl Statsskovdistrikt den ansøgte dispensation.

Sagens omstændigheder:

I 1926 blev der efter begæring af Vejle turistforening rejst fredningssag vedrørende Randbøl Hede, fordi turistforeningen ønskede at bevare et sammenhængende hedeareal af stor landskabelig interesse og med en særlig dyre- og plantefauna. Dele af Randbøl Hede blev fredet ved overfredningsnævnets kendelse afsagt den 19. november 1932. I forbindelse med gennemførelsen af sagen blev den fredede del af heden pålagt fredningsbestemmelser om blandt andet, at arealerne aldrig måtte bebygges, beplantes, drænes, grøftes, opdyrkes eller indhegnes, ligesom lyngen hverken måtte slåes eller afbrændes, og at den gamle studevej skulle forblive henliggende i samme tilstand "som nu".

Gennem adskillige år har græs og blåtop udgjort et voksende problem i driften af Randbøl Hede. Randbøl Statsskovdistrikt, der har ansvaret for heden, har derfor overvejet forskellige plejemetoder til bekæmpelse af blåtoppen og har besluttet at iværksætte forsøg for at afprøve praksisnære metoder til fornyelse af hedens dværgbuskekulturer.

Randbøl Statsskovdistrikt har i et brev af 25. marts 1999 ansøgt fredningsnævnet for Ribe amt om dispensation til at iværksætte forskellige plejeforsøg, der er nærmere beskrevet

12/10-0003

- 2 -

i en "Skitse til forsøg med plejemetoder på Randbøl Hede, særligt rettet mod reduktion af blåtop", dateret september 1998. Det fremgår af denne skitse, at forsøgene tænkes anlagt på Randbøl Hede, dels syd for "mergelbanesporet" ca. 300 m nord for skellet til Guldbergsminde på "overføgne sande", og dels i den vestlige "Grønske" hede på "afføgne sande". Det fremgår endvidere af skitsen, at de arealer, hvor forsøgene skal finde sted, skal deles i felter, der hver er på ¼ ha - 50 x 100 meter, at der mellem felterne placeres en 10 meter bred zone, som ikke indgår i undersøgelsen, at de enkelte felter anlægges tilfældigt på forsøgsarealerne, der skønnes at ville optage ca. 25 ha., og at felterne afmærkes med cementsten eller egepæle. I skitsen har Randbøl Statsskovdistrikt beskrevet plejemetoderne således:

- "1. Afskrælning af lyngtørv med specialmaskineMatrialet opfanges og fjernes. Afskrælning så vidt muligt ikke dybere end at blåtoppens opsvulmede stængelbaser netop fjernes.
2. Som 1. Men afskrælning lidt dybere, således at der af og til er kontakt med sandet.
3. Alm. pløjning ikke for dybt. Afbrænding af det opløjeede overfladelag, herefter udpining med dyrkning af f.eks. rug i 2 år. (Metoden kunne i givet fald blive en demonstration af hedens kulturhistorie.
4. Fræsning (alm. traktorfræsning) og afskrabning af løset tørv til mineraljordsniveau.
5. Afbrænding mod vinden i aug. eller september.
6. som 5., men i februar-april.
7. som 5. med efterfølgende pløjning.
8. som 7. med efterfølgende udpining ved dyrkning af f.eks. rug i 2 år. (Kulturhistorisk metode).
9. som 5 med efterfølgende behandling med slagleklipper.
10. som 5 med efterfølgende græsning med et højt græsningstryk.
11. som 5, men afbrænding gentages, evt. med gas til svidning af nyspiret blåtop.
12. 0-parcel.

.....

Denne skitse til forsøg med plejemetoder har været behandlet på Randbøl Hedegruppens møde den 4. september 1998. Randbøl Hedegruppen kunne anbefale projektet, både til løsning af de aktuelle problemer på Randbøl Hede og til belysning af generelle vanskeligheder med hedepleje i Danmark.....

Herefter vil sagen blive forelagt Skov - og Naturstyrelsens centrale del og FSL.

Hvis tanken nyder fremme, skal skitsen raffineres til et egentligt projekt, herunder med konkret udpegning af forsøg-sarealer....."

I brevet af 25. marts 1999 har Randbøl Statsskovdistrikt endelig anført, at de enkelte forsøgsmetoder muligvis vil blive ændret i forbindelse med drøftelser, som distriktet skal have med Forskningscentret for Skov og Landskab, men i princippet er det en vifte af de metoder, der vil blive anvendt.

Under fredningsnævnets behandling af sagen, har nævnet anmodet Danmarks Naturfredningsforening om en udtalelse.

I et brev af 30. juni 1999 har Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite oplyst, at komiteens medlemmer har behandlet sagen og er enige om, at et kontrolleret forsøg, som det foreslåede kan være af stor værdi med henblik på at finde metoder til at bevare heden; komiteen anbefaler derfor statsskovdistriktets forslag.

Fredningsnævnets afgørelse:

De forsøg med plejemetoder, som Randbøl Statsskovdistrikt har foreslået sat i værk for at bekæmpe blåtoppen, således at det oprindelige hedeareal genskabes, strider principielt mod de fredningsbestemmelser, der er pålagt den fredede del af heden. Da forsøget imidlertid skal tjene det formål at genskabe heden, finder fredningsnævnet, at der skal meddeles Randbøl Statsskovdistrikt dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 fra bestemmelserne i Overfredningsnævnets kendelse af 19. november 1932 til at iværksætte det foreslåede forsøg.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K, af ansøgeren, Ribe amtskommune, Billund kommune, Danmarks Naturfredningsforening, Skov - og naturstyrelsen, lokale foreninger og andre, som har væsentlig interesse i afgørelsen.

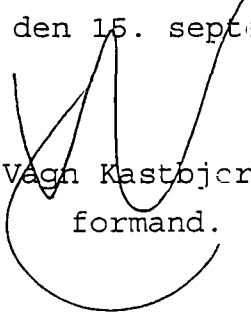
Klage sendes til fredningsnævnet, der videresender sagen til naturklagenævnet.

Projektet må derfor ikke påbegyndes inden klagefristens udløb.

Såfremt en klage er indgivet, må nævnets dispensation ikke udnyttes, førend afgørelsen er færdigbehandlet og stadfæstet af naturklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

Fredningsnævnet for Ribe amt,
Esbjerg, den 15. september 1999.

Vagn Kastbjerg,
formand.

Skov- og Naturstyrelsen

8. kontor

Haraldsgade 53

2100 København Ø.

Vejle Amt
Teknik & Miljø
Udvalget
Damhaven 12
7100 Vejle

Domhusgade 24
6000 Kolding
man-tor 9-15, fre 8-14
Tlf. 76 31 96 00
Fax 76 31 96 41

WJS

CVR nr. 21-65-95-09

Nævnets j.nr. FVA 25/2004
Deres j.nr. 8.70.52.2-7

Randbøl Hede Fredningen

3. august 2004

Afgørelse om pleje af privatejet fredet areal på Randbøl Hede, matr. nr. 4 n, Frederikshåb, Randbøl

Sagen er indbragt for Fredningsnævnet ved Vejle Amts brev af 26. maj 2004, hvori det hedder:

"Udvalget for Teknik og Miljø har på sit møde den 3. marts 2004 vedtaget at sende vedlagte plejeplan i høring hos Niels Peter Balsgård Nielsen, som ejer ovennævnte areal, med henblik på at få gennemført en pleje på arealet.

Niels Peter Balsgård Nielsen ønsker ikke den beskrevne pleje gennemført.

Vejle Amt skal derfor anmode Fredningsnævnet om at træffe afgørelse om gennemførelse af den ønske pleje.

Ifølge Bekendtgørelse om pleje af fredede arealer og fortidsminder, nr. 837 af 4. september 2000 kan amtet jfr. §1 gennemføre plejeforanstaltninger på ikke statsejede fredede arealer, når dette tjener fredningens formål og ikke strider mod fredningsbestemmelserne. Såfremt lodsejeren ikke ønsker den beskrevne pleje gennemført, forelægges plejeplanen for Fredningsnævnet, der træffer endelig afgørelse om gennemførelse af plejeforanstaltningerne.

Planen har været sendt i 4 ugers høring hos Niels Peter Balsgård Nielsen fra den 20. april til den 19. maj 2004.

Sagsforløb

Vejle Amt har i foråret holdt 2 møder med Niels Peter Balsgård Nielsen samt foretaget en besigtigelse af arealet sammen med ham.

Der er ved begge møder blevet lagt stor vægt på, at der ved gennemførelse af plejen vil kunne tages hensyn til lodsejerens interesser - både ved at gennemføre plejen i flere etaper, og ved at bevare enkelte markante træer og buske efter aftale med ham i forbindelse med afbrændingen. Det har imidlertid ikke været muligt at nå til enighed med Niels Peter Balsgård Nielsen om en plejeplan for området.

Hans argumenter er, at han ikke ønsker træer fældet på sit areal af hensyn til jagtinteresserne på området. Desuden mener han, at pleje ved afbrænding er unødvendigt, idet han mener, lyngen vil spire af sig selv. Endelig mener han, at den pleje, der er foretaget i form af afbrænding på de øvrige dele af Randbøl Hede, ikke har medført, at der kommer mere hedyng på arealerne.

Baggrund

Vejle Amt og Randbøl Skovdistrikt har i en årrække gennemført naturpleje på Randbøl He-
de med henblik på at leve op til fredningens målsætning, som er at bevare området som he-
de, domineret af dværgbuske, herunder hedelyng. Vejle Amt og Randbøl Skovdistrikt har
derfor løbende foretaget afbrænding af heden på både de privatejede og statsejede arealer.

Vejle Amt og Randbøl Statsskovdistrikt vurderer, at der er behov for at foretage en pleje på
det pågældende areal. Hedelyngen har nået en alder, hvor den er begyndt at degenerere, og
mange buske er døde eller er ved at dø. Lyngen er desuden blevet yderligere svækket på
grund af de seneste års angreb af bladbiller.

Formål med at foretage en afbrænding er derfor at forynge hedelyngen, og samtidig be-
grænse bladbilleangrebene. Endelig bør der ryddes opvækst for at sikre, at arealet ikke vok-
ser til i krat."

Der har været foretaget besigtigelse den 2. august 2004.

Der henvises til vedlagte referat.

Om ejendommens beliggenhed henvises til vedlagte kort.

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet er enig med Vejle Amt i, at det må anses for fredningens
formål at bevare området som hede, domineret af dværgbuske, herunder he-
delyng, og at der bør træffes foranstaltninger til pleje af arealerne, jf. be-
kendtgørelse nr. 837 af 4. september 2000. Under henvisning til den tvivl,
der kan være om effekten af de foreslåede plejeforanstaltninger, finder Fred-
ningsnævnet foreløbig alene at kunne godkende de foreslåede plejeforans-
taltninger på arealet benævnt etape 1, således at nævnets stillingtagen til ple-
jeforanstaltningerne på arealerne benævnt etape 2-4 udsættes i fem år, sådan
at erfaringerne med etape 1 på det tidspunkt kan indgå i nævnets beslut-
ningsgrundlag.

Nævnets afgørelse kan påklages i overensstemmelse med reglerne i naturbe-
skyttelseslovens kapitel 12. Klage skal indgives skriftligt til Fredningsnæv-
net for Vejle amt, Domhusgade 24, 6000 Kolding, inden 4 uger fra den dag,
afgørelsen er meddelt. Rettidig klage har opsættende virkning for den på-
klagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af Deres klage, at De
indbetaler et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende Dem
en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget klagen fra Frednings-
nævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandling af klagen, før ge-
byret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklage-
nævnets hjemmeside www.nkn.dk

Gebyret tilbagebetales, hvis De får helt eller delvis medhold i Deres klage.

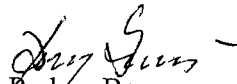
Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år fra dato.

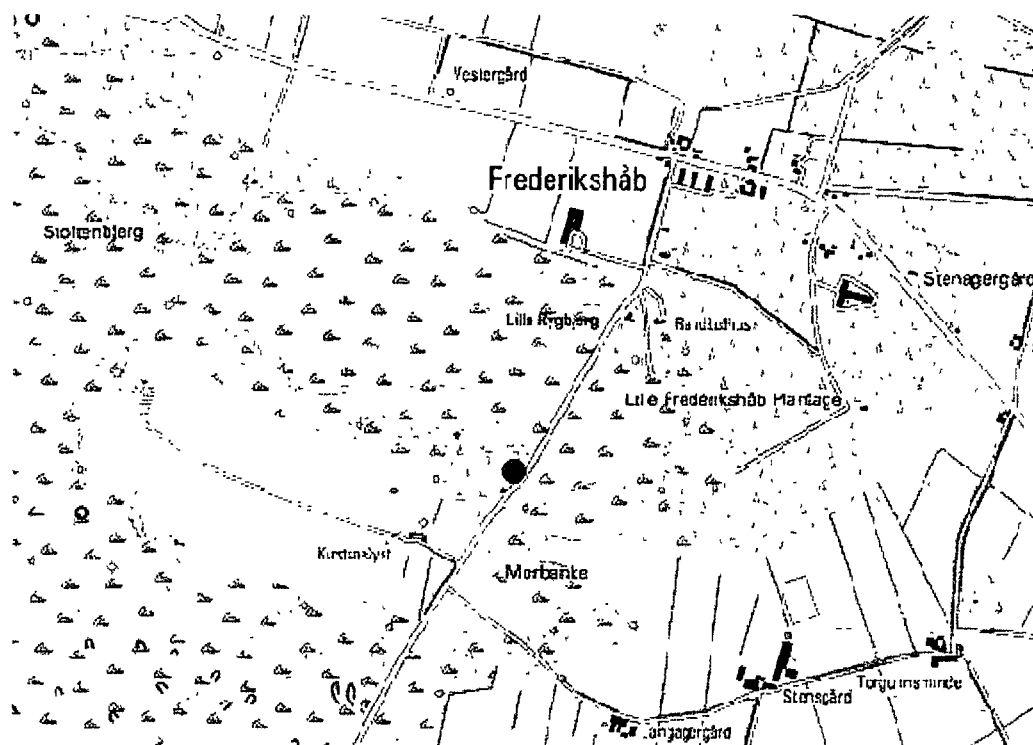
Andre myndigheders tilladelse kan være nødvendig.

- 4 AUG. 2004

Kopi af af dette brev er sendt til Niels Peter Balsgård Nielsen, Frederikshåbvej 42, 7183 Randbøl, til Egtved kommune, Teknisk Forvaltning, Tybovej 2, 6040 Egtved, til Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/ Anne Birgitte Levisen, Ødsted Skovvej 10, Ødsted, 7100 Vejle, til Danmarks Naturfredningsforening, Madsnedøgade 20, 2100 København Ø, til Friluftsrådet, v/ amtsformand Lars R. Petersen, Bjerrevej 91, 8700 Horsens, til Friluftsrådet, Scandiagde 13, 2450 København SV, og til Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Med venlig hilsen

Preben Bagger
formand

P-plads ved Frederikshåbvej 49 er angivet med rød markering

Domhusgade 24
6000 Kolding
Tlf. 76 31 96 00
CVR nr. 21-65-95-09

Nævnets j.nr. FVA 25/2004

Randbøl Hede Fredningen

3. august 2004

**REFERAT AF BESIGTIGELSE DEN 2. AUGUST 2004 KL. 11.00 PÅ
ADRESSEN FREDERIKSHÅBVEJ 49, 7183 RANDBØL**

FVA 25/2004

Plejeplan for privatejet areal
matr. nr. 4 n Frederikshåb, Randbøl
inden for Randbøl Hede Fredningen

Fredningsnævnet bestod af kommunevalgt medlem Inger Barfoed, amtsrådsvalgt medlem Kristian Bundgaard og formanden, dommer Preben Bagger.

Følgende var mødt:

Ejeren Niels Peter Balsgård Nielsen
For Vejle Amt, Teknik og Miljø, Henriette Lang Sørensen
For Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite Jørgen Juul Petersen.

Egtved Kommune. Friluftsrådet og Skov - og Naturstyrelsen var indkaldt, men ikke mødt.

Henriette Lang Sørensen, Vejle Amt, redegjorde for ansøgningen. Hele arealet brændte i 1975, hvilket betyder, at de lyngplanter, der spirede frem efter branden, nu har nået slutningen på deres levealder og er begyndt at gå ud. Der har desuden været et kraftigt angreb af bladbiller de seneste år, ligesom der bør ryddes op i opvækst for at forhindre, at arealet gror til i krat. Afbrænding har været den traditionelle metode til foryngelse af bestanden af lyngplanter.

Niels Peter Balsgård Nielsen anførte, at han ikke kan se noget formål med plejeplanen. Når et areal fredes, må det være meningen, at naturen skal passe sig selv uden kunstige indgreb. Desuden viser erfaringen, at afbrændingen ikke har nogen effekt, og da slet ikke på forekomsten af blåtop. En hede med spredte træer og buske er efter de lokale beboeres mening også pænere at se på end den ensformige plantevækst, der kommer efter plejeforanstaltningerne. Endelig vil plejeplanen være til skade for vildtet og forringe jagten på arealet.

Der blev foretaget besigtigelse af en del af arealet og af et tilstødende areal, hvorpå der er foretaget afbrænding for to år siden. Det kunne konstateres, at der var nyspirede lyngplanter på begge arealer. Henriette Lang Sørensen oplyste, at der stort set ikke er blåtop på de omhandlede arealer, og at afbrænding af heden gennem tiderne har været den traditionelle metode til fornyelse af lyngen. Amtet forventer ikke, at der efter afbrænding vil fremkomme et fuldstændigt lyngdække, men at der ved afbrænding fjernes kvælstof, hvilket giver lyngplanterne bedre betingelser. Det vil være muligt at skåne enkelte markante træer trods afbrænding.

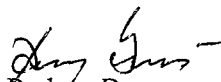
Jørgen Juul Petersen, Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite, anførte, at Naturfredningsforeningen støtter amtets ønske om en plejeplan. Formålet med fredningen i 30'erne har klart været at bevare lyngheden.

Formanden konstaterede, at de mødte havde haft lejlighed til at udtale sig.

Efter drøftelse tilkendegav nævnet, at der vil nævnet skønner, at plejeplanen bør gennemføres for så vidt angår etape 1, men i øvrigt udsættes i fem år, hvorefter planen kan tages op til fornyet overvejelse.

Nævnet vil fremsende en skriftlig afgørelse med klagevejledning.

Mødet blev sluttet ca. kl. 12.00.

Preben Bagger
formand

Vejle Amt
Teknik og Miljø
Naturgruppen
Damhaven 12
7100 Vejle

Domhusgade 24
6000 Kolding
man-tor 9-15, fre 8-14
Tlf. 76 31 96 00
Fax 76 31 96 41

CVR nr. 21-65-95-09

SCANNET

Nævnets j.nr. FVA 9/2006
Deres j.nr. 8.70.51.8-155

Randbøl Hede

21. marts 2006

Ansøgning om etablering af "bar jord" inden for Randbøl Hede Fredningen

Sagen er indbragt for Fredningsnævnet ved Vejle Amts brev af 17. februar 2006, hvor det hedder:

"Randbøl Skovdistrikt har den 31. januar 2006 ansøgt om tilladelse til etablering af arealer, hvor der foretages pløjning eller afskrabning af græstørv i intervaller på 5 år. Det samlede areal, som vil blive omfattet af plejen i både Vejle og Ribe Amter, er 136 ha set i forhold til hedens samlede areal på omkring 800 ha. Det betyder, at omkring 1/6 af Randbøl Hede vil blive berørt over en årrække.

Arealet ligger inden for "Fredning af Randbøl Hede i Egtved Kommune, Vejle Amt (127/31)" og er udpeget som EU-habitatområde nr. 071.

Af Overfredningsnævnets tillægskendelse af 19. september 1952 til Fredningsnævnets kendelse af 18. november 1930, stadfæstet af Overfredningsnævnet den 19. november 1932, bestemmes bl.a., at arealet skal bevares i deres nuværende naturlige tilstand, således at de ikke må beplantes, drænes, grøftes, opdyrkes m.m. Af Fredningsnævnets afgørelse af 28. februar 1984 (FVAS j.nr. 142/83) meddeles dispensation til Randbøl Skovdistrikt og Vejle Amt til: "at iværksæt-te den hedepleje, der må anses for egnet til formålet..., herunder bl.a. foretage afbrænding."

Vejle Amt vurderer, at en dispensation fra fredningen til etablering af "bar jords" arealer er nødvendig, da der samlet set er tale om et større areal, og indgrebet medfører en betydelig jordbehandling.

Projektbeskrivelse

Baggrunden for at kunne igangsætte projektet er beskrevet i vedlagte notat: "Muligheder for at etablere "bar jord" på Randbøl Hede", udarbejdet af Cand. Scient, Hans Jørgen Degn, Degn Consult, 2005.

Formålet med projektet er at skabe større mangfoldighed af specielle dyr og planter, der er tilknyttet den bare jords biotoper.

"Bar jord" er et element i bevarelsen af tørre dværgbuskheder og en udpræget mangelvare på Randbøl Hede set i forhold til tidligere. I de senere år er der kommet mere fokus på betydningen af "bar jord", og begrebet udgør et af elementerne i de kriterier, som Danmarks Miljøundersøgelser (DMU) har opstillet for gunstig bevaringsstatus i EU-habitatområder. I

SNS-121-00147
1

bemærkningerne fra DMU er det angivet, at dækningsgraden af "bar jord" gerne må være >20% med nogle års mellemrum.

"Bar jord" er vigtig, fordi der til denne biotop er knyttet en lang række specielle dyr og planter. Der tænkes især på, at der på "bar jord" skabes områder med et varmere mikroklima, som fx varmeelskende insekter og krybdyr vil nyde godt af. Desuden vil "bar jord" være voksested for lyskrævende og langsomt voksende planter og mange arter af lav.

I notatet fra Degn Consult gives der en argumentation for etablering af bar jord, og en optegnelse af de arealer, hvor det vil kunne foretages, uden at gribe væsentligt ind i de kulturforhold, der er en vigtig del af hedens udvikling.

Plejen ønskes gennemført ved en løbende etablering af bar jord på 10-15 ha, der med et interval på 5 år pløjes eller afskræbes. Arealer, som vil blive omfattet i Vejle Amt, er vist på kortet nedenfor.

Pløjningen vil kun blive foretaget på arealer, der tidligere har været anvendt som brandbælter (vist med gule streger). Brandbælter fra før 1951 friholdes. Afscrabning af græstørv vil kun blive foretaget på arealer, der tidligere har været landbrugsjord (vist med mørkerød) eller plantage (vist med grøn). Marker fra før 1908 friholdes for indgreb af kulturhistoriske hensyn. Jomfruelig jord, som ikke tidligere har været genstand for jordbehandling eller dyrkning, vil ikke blive inddraget.

Det afscrabede materiale, hovedsageligt græstørv, vil blive fjernet, og efter aftale med en lokal landmand blive nedpløjet på hans egen jord.

Randbøl Skovdistrikt vil løbende sørge for, at effekten på insekt og plantelivet bliver undersøgt.

Vejle Amt er indstillet på at give den nødvendige tilladelse efter naturbeskyttelsesloven, og Vejle Amt kan som sekretariat anbefale, at fredningsnævnet dispenserer fra fredningskendelsen, så projektet kan realiseres. "

Om ejendommens beliggenhed henvises til vedlagte kortbilag.

Fredningsnævnets afgørelse:

Under henvisning til det af Vejle amt anførte meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til det ansøgte, der ikke skønnes at stride mod fredningens formål. Det fremgår af Amtets ansøgning, at marker, der er gået ud af drift før 1908, friholdes for indgreb. Disse marker er markeret med stjerne på side 10 i Hans Jørgen Degns notat og Amtet har over for Nævnet oplyst, at der ved udførelsen vil blive draget omsorg for, at disse marker ikke berøres uanset markeringen på det kort, der er sendt med ansøgningen.

Nævnets afgørelse kan påklages i overensstemmelse med reglerne i naturbeskyttelseslovens kapitel 12. Klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet for Vejle amt, Domhusgade 24, 6000 Kolding, inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

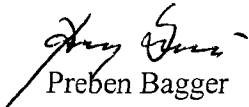
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af Deres klage, at De indbetaler et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende Dem en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget klagen fra Fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandling af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk

Gebynet tilbagebetales, hvis De får helt eller delvis medhold i Deres klage.

Andre myndigheders tilladelse kan være nødvendig.

Kopi af denne skrivelse er sendt til Randbøl Skovdistrikt, Førstballevej 2, 7183 Randbøl, til Egtved Kommune, Teknik og Miljø, Tybovej 2, 6040 Egtved, til Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/ formanden Anne Birgitte Levisen, Ødsted Skovvej 10, Ødsted, 7100 Vejle, til Danmarks Naturfredningsforening, Madsnedøgade 20, 2100 København Ø, til Friluftsrådet v/ amtsformand Peder Rasmussen, Calvinsvej 53, 7000 Fredericia, til Friluftsrådet, Scandiagade 13, 2450 København SV, og til Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Med venlig hilsen

Preben Bagger
nævningsformand

Dispensation til etablering af "bar jord" på Randbøl Hede
(Fredningsnævnets j. nr. 35/2006)

Randbøl Statsskovdistrikt har udarbejdet et projekt til pleje af Randbøl Hede. Det er formålet med projektet at skabe en større mangfoldighed af specielle dyr og planter, der er tilknyttet den bare jords biotoper. I følge projektet skal plejen ske ved, at der etableres arealer, hvor der foretages pløjning eller afskrabning af græstørv i intervaller på 5 år.

Randbøl Hede blev fredet ved Overfredningsnævnets kendelse af 19. november 1932. Det er formålet med fredningen at beskytte landskabet og at bevare hedearealet.

Da fredningen af Randbøl Hede er en "status quo fredning", skal fredningsnævnet tage stilling til, om der i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan meddeles Randbøl Statsskovdistrikt dispensation til projektets gennemførelse.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på skriftligt grundlag og har besluttet at meddele skovdistriktet dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til projektets gennemførelse på de vilkår, der er anført nedenfor under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund

Ved kendelsen, afsagt den 19. november 1932, traf Overfredningsnævnet bestemmelse om fredning af Randbøl Hede. Kendelsen omfattede blandt andet ejendommene matr. nr. 11 a, 11 d og 11 e Frederiksnåde Koloni, Vorbasse, der i dag ejes af Skovstyrelsen og administreres af Randbøl Statsskovdistrikt. Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at de fredede arealer

"ingensinde maa bebygges, beplantes, drænes, grøftes, opdyrkes eller indhegnes, ligesom Lyngen ejheller maa slaas eller afbrændes, at der ej heller på Arealerne må rejses Master til Telefon - eller elektriske Ledninger eller andet, der kan virke forstyrrende for Udsynet, og at den over Matr. Nr. 11 a og 11 b Frederiksnaade gaaende, gamle Studevej skal forblive henliggende i samme Tilstand som nu."

Den 31. januar 2006 ansøgte Randbøl Statsskovdistrikt Ribe amt om tilladelse til at pleje Randbøl Hede ved etablering af arealer, hvor der foretages pløjning eller afskrabning af græstørv i intervaller på 5 år for at skabe større mangfoldighed af specielle dyr og planter, som er tilknyttet den bare jords biotoper.

De arealer, der berøres af projektet, er ejendommene matr. nr. 11 a, 11 d og

11 g Frederiksnåde Koloni, Vorbasse.

Ribe amt, Natur - og Landskabskontoret, forelagde ved et brev af 16. august 2006 skovdistriktets ansøgning for fredningsnævnet. I brevet har amtet blandt andet anført:

"

"Bar jord" er et element i bevarelsen af tørre dværgbuskheder og en udpræget mangelvare på Randbøl Hede set i forhold til tidligere. I de senere år er der kommet mere fokus på betydningen af "Bar jord", og begrebet udgør et af elementerne i de kriterier, som Danmarks Miljøundersøgelse (DMU) har opstillet for gunstig bevaringsstatus i EF-habitatområder. I bemærkningerne fra DMU er det angivet, at dækningsgraden af "bar jord" gerne må være > 20 % med nogle års mellemrum.

De berørte arealer, hvorpå der påtænkes at etablere "bar jord", er tidligere brandbælter, plantager og landbrugsjord.

Det samlede areal, som vil blive omfattet af plejen i det ansøgte projekt i både Vejle og Ribe Amter, er 136 ha set i forhold til heden samlede areal på omkring 800 ha. Det betyder, at omkring 1/6 af Randbøl Hede vil blive berørt over en årrække. Knap halvdelen af det berørte areal ligger i Ribe Amt

Ribe Amt vurderer, at etablering af bar jord vil være til gavn for plante - og dyrelivet i området og at det vil fremme udviklingen hen imod en gunstig bevaringsstatus for habitatområdet, og at tiltagene ikke vil stride imod fredningens formål om at bevare landskabet og hedearealet.

Fredningsnævnet i Vejle Amt har meddelt dispensation til det ansøgte, på den del af heden, der befinder sig i Vejle Amt, i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, idet Fredningsnævnet i Vejle Amt skønner, at en gennemførelse af det ansøgte projekt ikke strider mod fredningen. Det fremhæves, at marker, som er gået ud af drift før 1908, skal friholdes for indgreb. Denne type marker indgår ikke i den del af heden som ligger i Ribe Amt.

Ribe Amt har til hensigt, efter Fredningsnævnets godkendelse, at give dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 3 til de godkendte tiltag

Ribe Amt indstiller hermed at der gives dispensation til at etablere "bar jordsområder" som ansøgt, til godkendelse i Frednings-

nævnet."

I et notat af 30. august 2006 vedrørende "ansøgning om dispensation efter naturbeskyttelsesloven til etablering af "bar jord" på Randbøl Hede" har amtet blandt andet anført:

" Randbøl Statsskovdistrikt har den 31. januar 2006 ansøgt Ribe Amt om tilladelse til at pleje heden ved etablering af arealer, hvor der foretages pløjning eller afskrabning af 10-15 ha græstørv ad gangen i intervaller på 5 år. Projektets arealer og deres tidligere anvendelse fremgår af vedlagte kortbilag.

.....

§ 3, fredning og internationale beskyttelsesområder

Arealerne på Randbøl Hede, som er omfattet af projektet, er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Arealerne ligger indenfor "Fredning af Randbøl Hede i Billund kommune, Ribe Amt i henhold til Overfredningsnævnets afgørelse af 19. november 1932 (sag nr. 551/8) og er udpeget som EF-habitatområde nr. 71 Randbøl Hede og klitter i Frederikshåb Plantage. Området er også udpeget som EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 46 Randbøl Hede.

Baggrund

Baggrunden for at kunne igangsætte projektet er beskrevet i et notat, udarbejdet af Cand. Scient Hans Jørgen Degn: "*Muligheder for at etablere "bar jord" på Randbøl Hede*", Degn Consult 2005.

Formålet med projektet er at skabe større mangfoldighed af specielle dyr og planter, som er tilknyttet den bare jords biotoper.

"Bar jord" er et element i bevarelsen af tørre dværgbuskheder og en udpræget mangelvare på Randbøl Hede set i forhold til tidligere. I de senere år er der kommet mere fokus på betydningen af "Bar jord", og begrebet udgør et af elementerne i de kriterier, som Danmarks Miljøundersøgelse (DMU) har opstillet for gunstig bevaringsstatus i EF-habitatområder. I bemærkningerne fra DMU er det angivet, at dækningsgraden af "bar jord" gerne må være > 20 % med nogle års mellemrum.

"Bar jord" er vigtig, fordi der til denne biotop er knyttet en lang række specielle dyr og planter. Der tænkes især på, at der på "bar

jord" skabes områder med et varmere mikroklima, som f.eks. varmeelskende insekter og krybdyr vil nyde godt af. Desuden vil "bar jord" være voksested for lyskrævende og langsomt voksende planter og mange arter af lav. Fjernelse af den dominerende blåtop vil også give en mere interessant og varieret hedeflora.

I notatet fra Degn Consult gives der en argumentation for etablering af bar jord, og en optegnelse af de arealer, hvor det vil kunne foretages, uden at gribe væsentligt ind i de kulturforhold, der er en vigtig del af hedens udvikling. Pløjning vil kun blive foretaget på arealer, der tidligere har været anvendt til brandbælter (vist med gule streger). Brandbælter fra før 1951 friholdes. Af-skrabning af græstørv vil kun blive foretaget på arealer, der tidligere har været landbrugsjord (vist med mørkerød) eller plantage (vist med grøn). Jomfruelig jord, som ikke tidligere har været genstand for jordbehandling eller dyrkning, vil ikke blive inddraget.

Det afskrabede materiale, hovedsageligt græstørv, vil blive fjernet, og efter aftale med en lokal landmand blive nedpløjet på hans egen jord.

Randbøl Skovdistrikt vil løbende sørge for, at effekten på insekt og planteliv bliver undersøgt.

Vurdering

Heden har fået højeste naturværdi (A) i amtets naturkvalitetsdatabase og betegnes som en græsagtig hede i mosaik med mose og lynghede. Meget store dele er domineret af græs (blåtop), men der findes sjældne arter, som er i fare for at forsvinde, hvis der ikke etableres en passende pleje. Disse arter er også tilknyttet naturtyperne i udpegningsgrundlaget for habitatområdet.

Samlet set vurderes det, at virkningen af afskrab og pløjning af det øverste jordlag, hovedsageligt græstørv, vil forbedre vilkårene for de arter der knytter sig til udpegningsgrundlaget for habitatområdet.

.....

Det er amtets vurdering, at det lokale museum skal kontaktes før arbejdet påbegyndes.

Det er Ribe Amts vurdering, at etablering af bar jord vil være til gavn for plante - og dyrelivet i området og at det vil fremme udviklingen hen imod en gunstig bevaringsstatus for habitatområdet.

det, og at tiltagene ikke vil stride imod fredningens formål om at bevare landskabet og hedearealet".

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på skriftligt grundlag.

Fredningsnævnet har anmodet Ribe amt, Natur - og Landskabskontoret, Skov - og Naturstyrelsen, Randbøl Statsskovdistrikt, Billund kommune, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening, Ribe Amts Museumsråd, Landboretligt udvalg, Varde, Landboretligt udvalg, Grindsted, Dansk Botanisk Forening, Nature Invest A/S og Skovselskabet Slauggaard ApS om en udtalelse om projektet med svarfrist den 1. oktober 2006.

Ved svarfristens udløb forelå der udtalelser fra Randbøl Statsskovdistrikt, Danmarks Naturfredningsforening, Ribe Amts Landboforeninger og Nature Invest A/S.

I en udtalelse, dateret den 25. september 2006, har statsskovdistriktet blandt andet anført, at skovdistriktet tilslutter sig Ribe amts vurderinger. Det hedder herefter i udtalelsen:

"Skovdistriktet finder det nødvendigt at foretage etablering af områder med bar jord på Randbøl Hede, for at sikre gunstig bevarelsesstand for habitat-området.

Arbejdet vil kun blive udført på arealer der ejes af Skov - og Naturstyrelsen og som tidligere har været udsat for kulturpåvirkninger, tidligere brandlinier og plantageområder."

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite har i en udtalelse af 24. september 2006 oplyst, at lokalkomiteen "tilslutter sig ansøgningen fra" Randbøl Statsskovdistrikt", og har tilføjet, at foreningen ikke nærer ønsker om, at fredningsnævnet foretager besigtigelse, inden der træffes afgørelse i sagen.

Nature Invest A/S har i et brev af 27. september 2006 oplyst, at selskabet ønsker et møde med de implicerede parter i sagen om etablering af bar jord på Randbøl Hede. Selskabet anfører herefter sin udtalelse:

"Randbøl Hede er under invasion af diverse eksotiske planter og træer, som forstfolk under Skov og Naturstyrelsens ledelse har gjort flittig brug af. Områder af heden afbrændes jævnligt, derudover benyttes en stor del af heden til græsning. For mig at se strider alt sammen mod de intentioner overfredningsnævnet havde til den oprindelige fredning. Endelig overflyves heden ustandseligt i 150 m højde af helikopter fra Billund Aircenter med

Vejle og Ribe Amts accept. Det sidste til trods for, at der for de fleste EF Fuglebeskyttelsesområder gælder 300 meters højde.

....."

Danmarks Naturfredningsforenings hovedafdeling har i en udtalelse af 29. september 2006 meddelt, at naturfredningsforeningen støtter amtets vurdering om etablering af bar jord på heden.

Ribe Amts landboforeninger har i et brev af 29. september 2006 oplyst, at landboforeningerne ikke umiddelbart har indvendinger mod projektet og har tilføjet, at

"Landbruget er altid interesseret i at bibeholde vor fauna med så stor diversitet som muligt, og det tror vi dette projekt er med til.

Der blev dog udtrykt betænkelighed ved at en tilstandsfredning kan ændres på denne ret simple måde, og der lød en opfordring til at overveje nøje, om det er en rigtig beslutning.

Som vi ser det, er det kun statslige arealer der bliver berørt, og ingen af vore medlemmer har givet udtryk for utilfredshed over for os".

Fredningsnævnets afgørelse:

Dele af Randbøl Hede blev fredet ved Overfredningsnævnets kendelse af 19. november 1932. Det var formålet med fredningen at beskytte landskabet og bevare heden.

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne i Overfredningsnævnets kendelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Fredningsnævnet har tidligere meddelt dispensation til pleje af heden blandt andet ved afbrænding af mindre områder. Denne pleje har medført, at opvækst af birk og fyr er blevet fjernet, og at lyngen overtager de afbrændte arealer.

Det fremgår af udtalelsen fra statsskovdistriktet og amtets indstilling til fredningsnævnet, at etableringen af bar jord kun vil ske på arealer, der tidligere har været udsat for kulturpåvirkninger, nemlig tidligere brandlinier samt landbrugs - og plantageområder, samt at projektet ikke berører de egentlige hedearealer. Projektet er således begrænset til de nævnte arealer.

Da etablering af bar jord kan bidrage til bevarelsen af Randbøl Hede som en tør dværgbuskhede, og da projektet i følge amtets vurdering har positiv be-

tydning for heden og de arter, der er udpegningsgrundlaget for EF-habitatområde nr. 71 Randbøl Hede og klitter i Frederikshåb plantage samt EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 46 Randbøl Hede, vurderer fredningsnævnet, at projektet hverken medfører forringelser for habitatområdet og fuglebeskyttelsesområdet, jf. § 4 og § 6 i bekendtgørelse nr. 477 af 7. juni 2003 om afgrænsning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder (Ef-fuglebeskyttelsesområder, EF-habitatområder og Ramsarområder) eller strider mod formålet med fredningen af Randbøl Hede.

Som følge af det anførte meddeler fredningsnævnet derfor Randbøl Statskovdistrikt dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til projektets gennemførelse, på vilkår,

at afskrabning og pløjning begrænses til de områder, der er markeret på vedhæftede kortbilag,

at afskrabning og pløjning skal foregå i perioden fra den 15. juli til den 15. april på grund af ynglende fugle,

at afskrabning og pløjning skal følge landskabsformerne og ikke må efterlade skarpe kanter i terrænet,

at afskrabning og pløjning af søer og fugtige områder ikke må finde sted,

at afskrabning og pløjning af områder med sjældne dyre og plantearter ikke må finde sted,

at brandbælter fra før 1951 og jomfruelig jord skal friholdes for indgreb,

at Esbjerg Museum skal kontaktes, inden afskrabning og pløjning påbegyndes, og

at resultater fra de løbende undersøgelser, der påtænkes iværksat, skal indrapporteres til Billund kommune for at følge effekten af projektet på hendes insekter og planteliv.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K, af Ribe amt, Natur - og Landskabskontoret, Skov - og Naturstyrelsen, Randbøl Statsskovdistrikt, Billund kommune, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening, Ribe Amts Museumsråd, Landboretligt udvalg, Varde, Landboretligt udvalg, Grindsted, Dansk Botanisk Forening, Nature Invest A/S og Skovselskabet Slauggaard ApS samt andre, som har en

væsentlig interesse i afgørelsen.

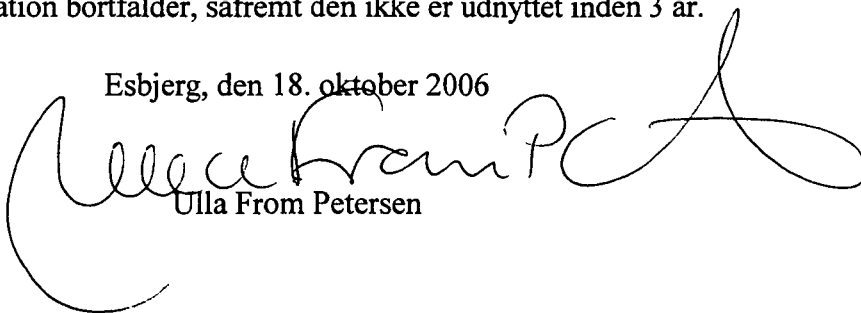
Klage indsendes til fredningsnævnet, der videresender sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må nævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og stadfæstet af Naturklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

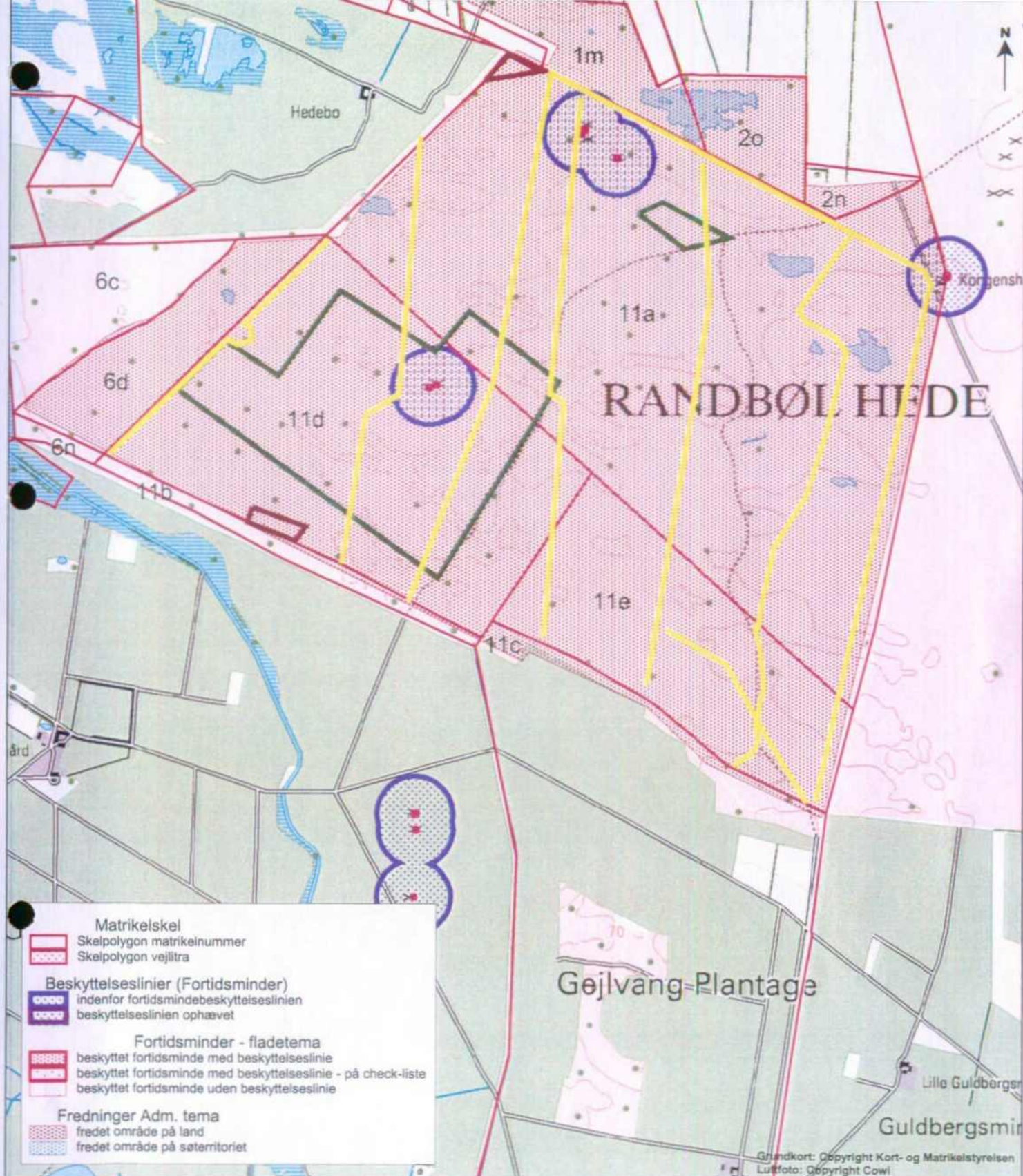
Esbjerg, den 18. oktober 2006

Ulla From Petersen

Denne afgørelse er sendt til:

Randbøl Statsskovdistrikt, Førstballevej 2, 7183 Randbøl
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 13, 2100 København Ø.
Ribe amt, Natur- og Landskabskontoret, Sorsigvej 35, 6760 Ribe
Billund Kommune, Rådhuscentret 1, 7190 Billund
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité, c/o Jeremy Watts, Gl. Grenevej 2, 6623 Vorbasse.
Friluftsrådet, c/o Axel Lindgren, Hjortevej 9, 6715 Esbjerg V.
Dansk Ornitologisk Forening, Vestervænget 20, 6710 Esbjerg V
Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V
Ribe Amts Museumsråd, Sekretariatet, Museet på Sønderskov, Sønderskovvej 2, 6650 Brørup
Dansk Botanisk Forening c/o Rasmus Fuglsang Frederiksen, Jordbrovej 4, st. th. 8200 Århus N.
Landboretligt udvalg, Landbrugscentret, JNordre Boulevard 95, 6800 Varde.
Landboretligt udvalg, landbrugscentret, Trehøjevej 10, 7200 Grindsted
Nature Invest A/S, Agerbakken 7, 8700 Horsens.
Skovselskabet Slauggaard Aps, Klostermarken 12, 8800 Viborg.

Arealer som indgår i projekt med etablering af "bar jord" på Randbøl Heide.

Pløjede brandbælter (gul streg)
 Tidligere marker (brun streg)
 Tidligere plantage (grøn streg)

Tegn. lkc

Mål 1:15000

Sagsbeh. lkc

J.nr. 06/1224

Tegn. nr.

Dato 27-09-2006

RIBE AMT

TEKNIK OG MILJØ - Natur- og landskabskontoret

AMTSGÅRDEN - SORSIGVEJ 35 - 6760 RIBE - TLF. 79886000 - TELEFAX 79886174

Fredningsnævnet Sydjylland, Nordlig del
Sendt på e-mail: biran@domstol.dk

Enhed: Det Åbne Land
J.nr. NST-4112-02248
Ref. sofha
Dato 11. september 2014

**Vedr. fredningsgrænsens forløb ved ejendommen beliggende
Frederikshåbvej 48, Randbøl**

FS 3/2014

Fredningsnævnet har med brev af 19. august anmodet Naturstyrelsen om teknisk bistand vedr. ovennævnte ansøgning om dispensation, jf. naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 4.

Fredningsnævnet ønsker, at Naturstyrelsen undersøger, hvorvidt ejendommene matr. nr. 4 g, 4 i og 4 q Frederikshaab Randbøl er omfattet af overfredningsnævnets kendelse af 19. november 1932 om fredning af Randbøl Hede.

Vurdering

Overfredningsnævnets kendelse stadfæster Fredningsnævnet for Vejle Amts kendelse af 18. november 1930. Heri hedder det at matr. 4 i Frederikshaab Randbøl fredes delvist. Matr. 4 g og 4 q Frederikshaab Randbøl nævnes ikke.

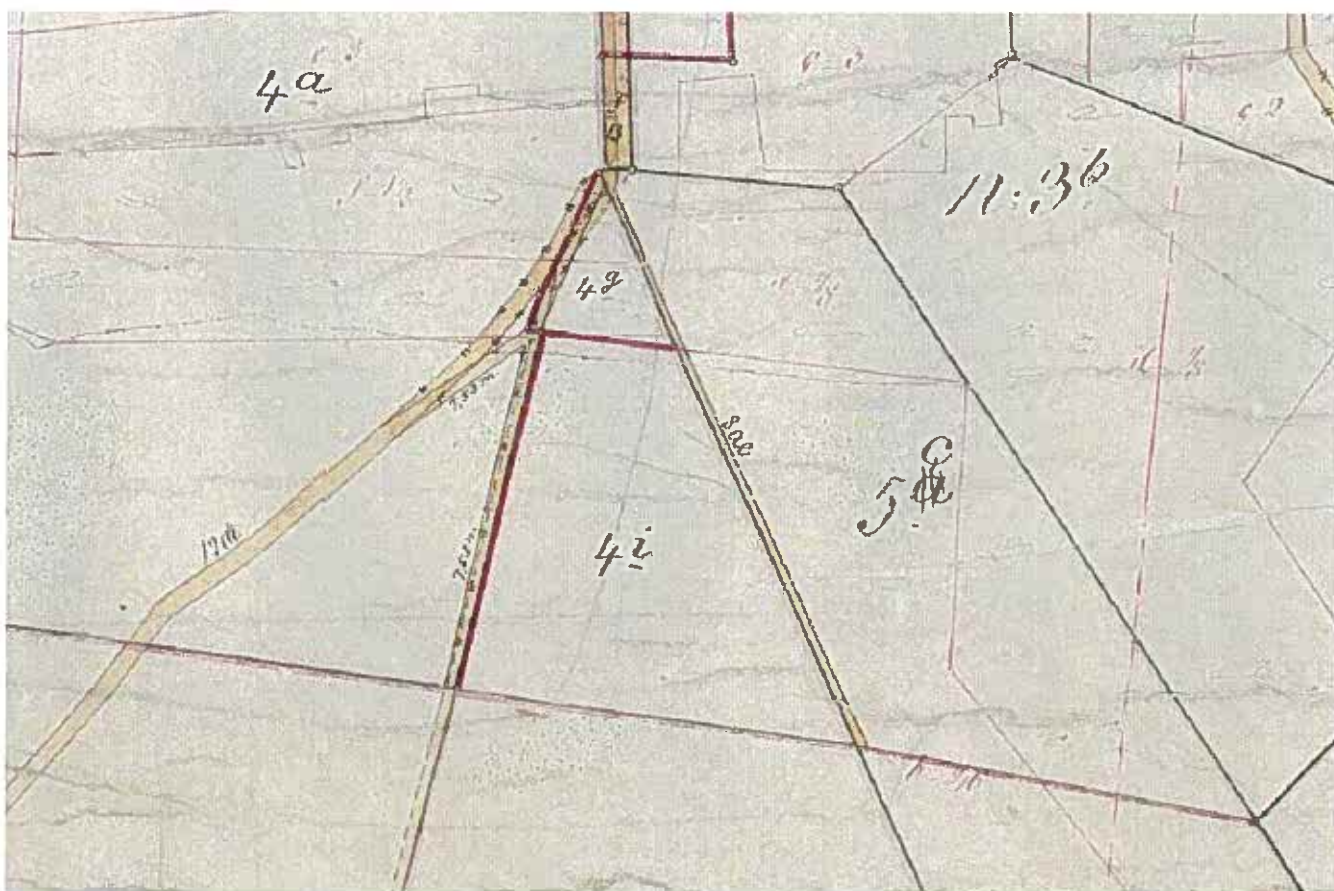
Af overfredningsnævnets afgørelse fremgår det, at et areal med en størrelse på 3,245 hektar af matr. 4 i Frederikshaab Randbøl omfattes af fredningen.

Matrikelkortet blev ændret i 1933 (figur 2), således at matr. 4 i blev opdelt i to matrikler (matr. 4 i og matr. 4 q). Sidstnævnte med et areal, som svarer til angivelsen i overfredningsnævnets kendelse.

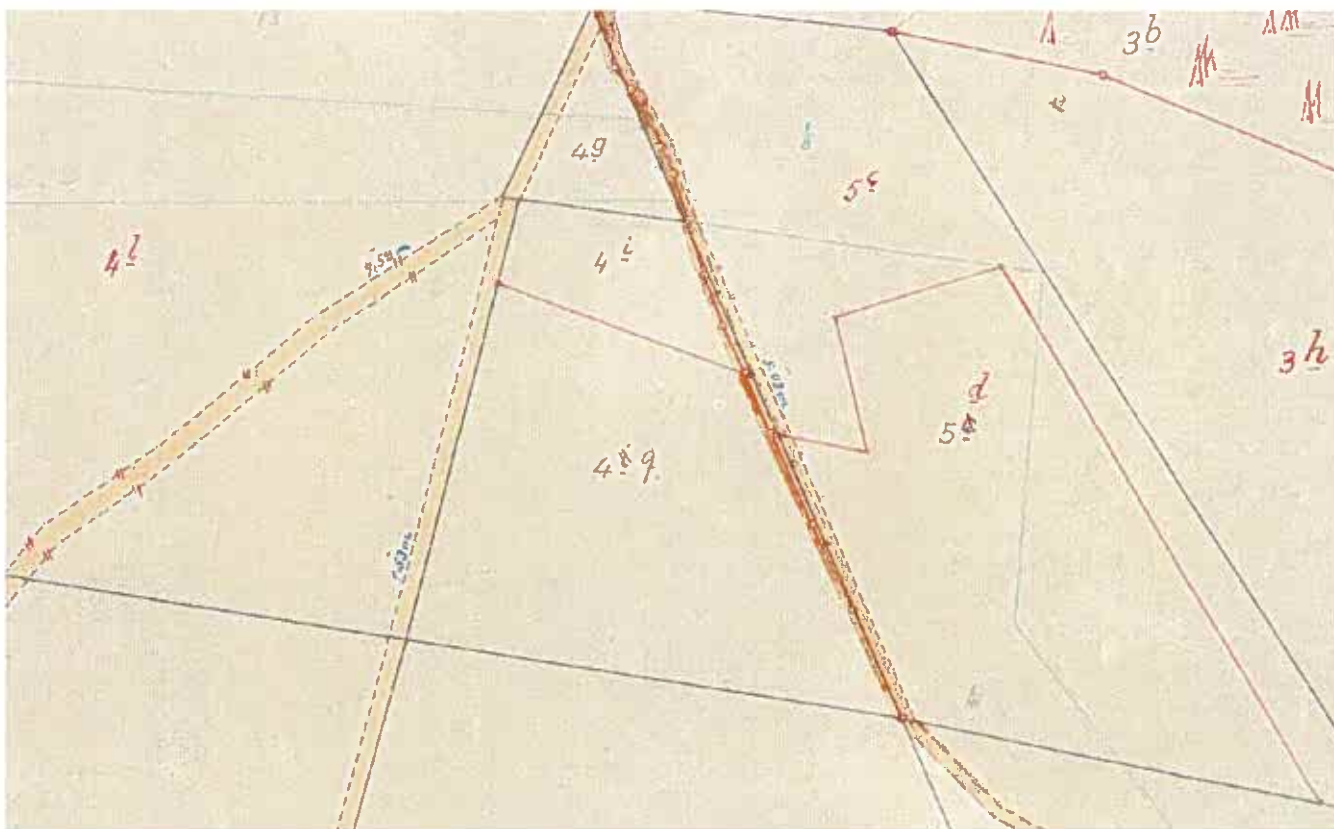
I Naturstyrelsens fredningsarkiv findes et kort dateret december 1944 med fredningsgrænsen indtegnet. Det er Naturstyrelsens vurdering, at dette kort viser udstrækningen af det fredede område.

Sammenfattende er det derfor Naturstyrelsens vurdering, at alene matr. 4q Frederikshåb Randbøl er omfattet af fredning.

Ovenstående giver anledning til at Naturstyrelsen vil korrigere fredningskortet i miljøportalen for det pågældende delområde af Randbøl Hede fredningen.

Figur 1: Matrikelkortet på fredningstidspunktet (gældende indtil 1933).

Figur 2: Matrikelkortet med ændring foretaget i 1933. Det er Naturstyrelsens vurdering at udstykningen af matr. 4 i og 5 c afspejler fredningskendelsen, hvorved matr. 4 q og 5 d er omfattet af fredning, mens de afgivende matrikler (4 i og 5 c) ikke er omfattet.

Med venlig hilsen

Søren Hansen

Søren Hansen

72542150

sofha@nst.dk

FREDNINGSNÆVNET FOR SYDJYLLAND, NORDLIG DEL
Kolding Åpark 11, 6000 Kolding
Telefon 99686800, mail: biran@domstol.dk

Bente og Jørgen Rosenkilde,

Frederikshåbvej 48,

7183 Randbøl.

Kolding, den 26. september 2014

Fredningsnævnets sagsnummer 3/2014: Ansøgning fra Bente og Jørgen Rosenskjold, Frederikshåbvej 48, Randbøl, om lovliggørelse af en carport, to drivhuse, et brændeskjul og en havestue, der er opført på ejendommene matr. nr. 4 g, 4 i og 4 q Frederikshåb, Randbøl.

Fredningsregisteret: 00282.00 – Randbøl Hede.

Jeg sendte Dem den 19. august 2014 kopi af et brev, som jeg samme dag sendte til Naturstyrelsen for at få afklaret i hvilket omfang, Deres ejendom matr. nr. 4 g, 4 i og 4 q Frederikshåb, Randbøl, er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 19. november 1932 om fredning af en del af Randbøl Hede, fordi det fremgår af fredningsbestemmelserne, at de fredede arealer ikke må bebygges.

Henvendelsen til Naturstyrelsen skyldtes de oplysninger, som De gav fredningsnævnet i Deres brev af 9. juli 2014.

Jeg har nu modtaget Naturstyrelsens svar på min henvendelse og vedlægger til Deres orientering kopi af Naturstyrelsens brev af 11. september 2014 med bilag.

Som det fremgår af svaret fra Naturstyrelsen, er det kort, der ligger på Danmarks Miljøportal, ikke retvisende, idet kun den sydligste del af Deres ejendom er omfattet af fredningen af Randbøl Hede. Den del af ejendommen, hvor bygningerne ligger, er – som De gjorde gældende under besigtigelsen – ikke omfattet af fredningen.

Som det endvidere fremgår af Naturstyrelsens svar, vil styrelsen korrigere fredningskortet, der ligger på Miljøportalen, så materialet er retvisende.

Da bygningerne, sagen drejer sig om, ikke ligger inden for fredningen, skal fredningsnævnet ikke behandle sagen.

Jeg beklager på fredningsnævnets vegne den ulejlighed, nævnet har forvoldt Dem.

Jeg sender kopi af dette brev til dem, der var inviteret til at deltage i besigtigelsen den 30. juni 2014 på Deres ejendom.

Venlig hilsen

Vagn Kastbjerg,

formand

FREDNINGSNÆVNET FOR SYDJYLLAND, NORDLIG DEL
Kolding Åpark 11, 6000 Kolding
Telefon 99686800, mail: biran@domstol.dk

Fredningsnævnets sagsnummer FN-SJN-37-2015: Ansøgning fra Bente og Jørgen Rosenskjold, Frederikshåbvej 48, Randbøl, om dispensation til at etablere et jordvarmeanlæg på ejendommen Frederikshåbvej 48, Randbøl.

Fredningsregisteret: Reg. nr. 00282.00 - Randbøl Hede

Ansøgningen:

Fredningsnævnet har med mail af 31. august 2015 fra Vejle Kommune modtaget en ansøgning fra Bente og Jørgen Rosenskjold om dispensation til at etablere et jordvarmeanlæg på den sydlige del af ejendommen matr. nr. 4 q m. fl. Frederikshåb, beliggende Frederikshåbvej 48, Randbøl.

Denne del af ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 19. november 1932 om fredning af en del af Randbøl Hede.

Overfredningsnævnets kendelse om fredning af Randbøl Hede er en status quo fredning, der skal sikre og bevare hedeområdet.

Fredningsnævnet skal derfor tage stilling til, om der kan meddeles dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til projektets gennemførelse.

Randbøl Hede ligger i Natura 2000 - område nr. 82: Randbøl Hede og klitterne i Frederikshåb Plantage. Området består af habitatområde H 71 og Fuglebeskyttelsesområde F 46. Der er kortlagt naturtypen "surt overdrev" på den fredede hede.

Fredningsnævnet skal derfor, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, tillige tage stilling til, om projektets gennemførelse vil stride mod Danmarks forpligtelser i forhold de regler, der gælder for EF-habitatområderne.

Fredningsnævnet har tidligere besigtiget Bente og Jørgen Rosenskjolds ejendom og har derfor besluttet at behandle sagen på skriftligt grundlag.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand i medfør forretningsordenen for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet meddeler i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, og stk. 2, Bente og Jørgen Rosenskjold dispensation til at etablere jordvarmeanlægget

Begrundelsen for afgørelse fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets begrundelse".

Vilkår for dispensationen:

Tilladelsen til at etablere jordvarmeanlægget er givet på disse vilkår:

At jordvarmeanlægget ikke må placeres på den del af Bente og Jørgen Rosenskjolds ejendom, hvor der er kortlagt naturtypen "Surt overdrev" fra Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag, jf. Naturstyrelsens kort, vedhæftet denne afgørelse, hvor naturtypen "Surt overdrev" er markeret med farven brun,

at slangerne skal nedlægges i gravede render,

at græsset, hvor renderne til slangerne skal graves, afrømmes, inden gravearbejdet påbegyndes,

at det afgravede græs og opgravet materiale fra renderne ikke midlertidigt eller vedvarende må deponeres på naturtypen "Surt overdrev" eller i det fredede område,

at opgravet materiale, der ikke kan genplaceres i de gravede render, deponeres efter Vejle Kommunes anvisning uden for det fredede område,

at afrømet græs genanbringes ovenpå de gravede render efter afslutningen af gravearbejdet og nedlægningen af slangerne til jordvarmeanlægget,

at jordvarmeanlægget i øvrigt etableres i overensstemmelse med det materiale, der er forelagt fredningsnævnet, og inden for det areal, der på vedhæftede rids er markeret med grøn farve, men for det areal hvor naturtypen "surt overdrev" er kortlagt,

at der ikke under anlægsarbejdet køres eller graves i de beskyttede hedeområde eller hvor naturtypen "surt overdrev" er kortlagt,

og

at Bente og Jørgen Rosenskjold skal efterkomme Vejle Kommunes anvisninger om arbejdets udførelse for at sikre, at den § 3 beskyttede natur, der omkranser udlægningsområdet, ikke berøres eller påvirkes af projektet, hverken i forbindelse med anlægsarbejdet eller efter anlæggets ibrugtagning.

Sagens baggrund:

Bente og Jørgen Rosenskjold ansøgte den 30. august 2015 Vejle Kommune om tilladelse til at etablere et jordvarmeanlæg på den sydligste del af deres grund, som blandt andet omfatter matr. nr. 4 q Frederikshåb, Randbøl.

Den sydligste del af grunden er vist med grøn farve på det kort, der er vedhæftet denne afgørelse.

Det fremgår af ansøgningen, at der skal udlægges 800 meter jordslanger på arealet, at slangerne skal udlægges i 4 strenge i en dybde på 90 cm, og at udlægningsarealet er på 2.286 m².

Vejle Kommune sendte den 2. september 2015 ansøgningen til fredningsnævnet.

Da ansøgningen ikke var fyldestgørende anmodede fredningsnævnet den 9. oktober 2015 Vejle Kommune om at sende et målfast kort over anlæggets udstrækning og oplyse, hvorvidt der i forbindelse med anlægsarbejdet skal etableres andre faste anlæg på ejendommen.

Vejle Kommune videresendte fredningsnævnet forespørgsel til Bente og Jørgen Rosenskjold, der med mail af 26. oktober 2015 til Vejle Kommune sendte et målfast kort og oplyste supplerende, at der uden for det fredede område skal etableres en brønd, hvor jordslangerne skal samles.

Vejle Kommune videresendte svaret til fredningsnævnet.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har i høringsbrev af 1. december 2015 anmodet Naturstyrelsen, Vejle Kommune, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet og Dansk Ornitologisk Forening om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 16. december 2015.

Der er ikke ved høringsfristens udløb rejst indsigelser mod ansøgningen.

Naturstyrelsen har i mail af 3. december 2015 anført blandt andet, at fredningsnævnet kan overveje at anmode Bente og Jørgen Rosenskjold redegøre for, om der er alternative placeringsmuligheder udenfor det fredede område, samt om anlægget skal nedlægges i gravede render, eller om der foretages fladeafrømning af jorden.

Naturstyrelsen har endvidere anført i mailen, at det er styrelsens vurdering, at det ansøgte ikke i væsentlig grad kan påvirke Nature-2000 området negativt.

Danmarks Naturfredningsforening har i et brev af 3. december 2015 anført blandt andet, at

”...

Arealet til jordslanger grænser mod syd umiddelbart op til den § 3 beskyttede hede.

Danmarks Naturfredningsforening mener ikke, at projektet vil have negative virkninger på det fredede område eller strider mod intentionerne i fredningen.

Danmarks Naturfredningsforening mener ej heller, at projektet vil have negative påvirkninger på udpegningsgrundlaget for habitatområde H 71 eller fuglebeskyttelsesområde F 46.

Danmarks Naturfredningsforening kan derfor anbefale, at der meddeles ansøger dispensation til gennemførelse af projektet ...”

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det er formålet med fredningen af Randbøl Hede at bevare heden og de landskabelige værdier i området.

Det er fredningsnævnets vurdering på baggrund af oplysningerne om jordvarmeanlægget, at det ikke strider mod formålet med fredningen af Randbøl Hede eller de fredningsinteresser, der i øvrigt knytter sig til heden, at dispensere til anlægget på de vilkår, der er fastsat ovenfor, fordi indgrebet i det fredede område vil være af stort set ingen eller kun meget begrænset betydning, såfremt der sker fuldstændig retablering af arealerne efter nedlægningen af slangerne og monteringen af samlebrønden, fordi anlægsarbejdet sker inden for et parklignende haveanlæg.

Bente og Jørgen Rosenskjolds ejendom ligger i Natura 2000 - område nr. 82: Randbøl Hede og klitterne i Frederikshåb Plantage. Området består af habitatområde H 71 og Fuglebeskyttelsesområde F 46. Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området er blandt andet naturtypen "surt overdrev".

Naturtypen "surt overdrev" er kortlagt på en del af det areal, hvor jordvarmeanlægget skal etableres.

For at sikre at etableringen og driften af jordvarmeanlægget ikke skal resultere i en negativ påvirkning af naturtypen "surt overdrev", gøres dispensationen derfor betinget af, at jordslangerne ikke må nedlægges på det areal, hvor naturtypen "surt overdrev" er kortlagt, jf. Naturstyrelsens kort, som er vedhæftet denne afgørelse, hvor naturtypen "surt overdrev" er markeret med brun farve.

Fredningsnævnet vurderer derfor, at projektet ikke strider mod Danmarks forpligtelser i forhold de regler, der gælder for EF-habitatområderne og Natura 2000-områderne, såfremt dette vilkår tillige gælder for dispensationen.

Fredningsnævnet meddeler herefter i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, og stk. 2, Bente og Jørgen Rosenskjold dispensation til at etablere jordvarmeanlægget på de vilkår, der er anført ovenfor.

Klagevejledning ved afgørelse om dispensation:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via forsiden på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr.

Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller

2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, nordlig del
Kolding, den 28. januar 2016

Vagn Kastbjerg,
formand

Denne afgørelse med bilag er sendt til:

Bente og Jørgen Rosenskjold – jr@esbjergkommune.dk

Vejle kommune, Teknisk Forvaltning, pr. mail post@vejle.dk

Vejle Kommune, att.: Brian Olsen: briol@vejle.dk

Naturstyrelsen/København, nst@nst.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, pr. mail dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Vejle afdeling c/o Uffe Rømer, ufferomer@gmail.com

Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV, pr. mail fr@friluftsradet.dk

Friluftsrådet c/o Bent Holgersen, trekantomraadet@friluftsradet.dk

Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V, pr. mail natur@dof.dk

DOF Vejle, vejle@dof.dk

0 25 50 75 100
Meter

Areal til jordslanger [m2]

2286

Signaturforklaring

- Vandboring
- Beskyttede naturtyper : Hede
- 50m Buffer vandboring
- Sivedræn
- Ansøgningsområde til jordslanger

Ansøgningen giver ikke Naturstyrelsen anledning til yderligere bemærkninger. Hvis fredningsnævnet har behov for yderligere oplysninger eller har særlige spørgsmål, står Naturstyrelsen selvfølgelig til rådighed.

FREDNINGSNÆVNET FOR SYDJYLLAND, NORDLIG DEL

Kolding Åpark 11, 6000 Kolding

Telefon 99686800, mail: biran@domstol.dk

Fredningsnævnets sagsnummer FN-SJN-10-2016: Ansøgning fra Naturstyrelsen Trekantsområdet om dispensation til at opsætte et udkigstårn/fugletårn på matr. nr. 4 b Frederikshåb, Randbøl.

Fredningsregisteret: Reg. nr. 00282.00 - Randbøl Hede

Fredningsnævnet har med mail af 28. januar 2016 modtaget en ansøgning fra Naturstyrelsen Trekantsområdet om dispensation til at opsætte et udkigstårn/fugletårn på et fredet areal vest for hedejendommen Kirstinelyst – matr. nr. 4 b Frederikshåb, Randbøl – der er et besøgscenter, som drives af Naturstyrelsen.

Baggrunden for ansøgningen er, at Naturstyrelsen ønsker at give besøgende, der ikke kan gå ud til Staldbakkerne fra Kirstinelyst, mulighed for at få et bedre udsyn over hedeflader og dermed en større oplevelse af heden.

Randbøl Hede er fredet ved Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 19. november 1932, der stadfæstede en kendelse, som Fredningsnævnet for Vejle Amt havde afsagt den 18. november 1930. Fredningen er en status quo fredning, der skal sikre og bevare området. Kendelsen indeholder et bebyggelsesforbud for heden, men ikke for gårdtomten Kirstinelyst, for så vidt angår landbrugsbygninger.

Randbøl Hede ligger i Natura 2000 – område nr. 82: Randbøl Hede og klitterne i Frederikshåb Plantage. Området består af habitatområde H 71 og Fuglebeskyttelsesområde F 46.

Da udkigstårnet/fugletårnet ikke er en landbrugsbygning og skal opføres ved gårdtomten, skal Fredningsnævnet derfor tage stilling til, om der kan meddeles dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til projektets gennemførelse; fredningsnævnet skal tillige tage stilling til, om projektets gennemførelse vil stride mod Danmarks forpligtelser i forhold de regler, der gælder for EF-habitat- og Fuglebeskyttelsesområderne, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 og stk. 3.

Fredningsnævnet har besluttet at behandle sagen på skriftligt grundlag.

Fredningsnævnets afgørelse:

Denne afgørelse er truffet af fredningsnævnets formand i medfør af forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Naturstyrelsen Trekantsområdet dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. stk. 2, og stk. 3, til at opføre udkigstårnet.

Begrundelsen for afgørelsen fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets begrundelse og afgørelsen".

Vilkår for dispensationen:

Dispensationen er meddelt på vilkår,

at udkigstårnet/fugletårnet opsættes med den placering på ejendommen matr. nr. 4 b Frederikshåb, Randbøl, der er vist på det luftfoto, som er vedhæftet denne afgørelse,

og

at udkigstårnet/fugletårnet opføres i overensstemmelse med den tegning, der er vedhæftet denne afgørelse,

Sagens baggrund:

Naturstyrelsen Trekantsområdet har oplyst i ansøgningen, at styrelsen i foråret 2013 åbnede besøgscenter Kirstinelyst, der er et rekreativt støttepunkt, som fungerer som portal for større viden om og bedre adgang til at opleve hedelandskabet. Kirstinelyst er en tidligere hedeejendom, der ligger i den østlige ukant af Randbøl Hede. Selve gårdstomten med bygninger er ikke omfattet af Overfredningsnævnets kendelse om fredning af Randbøl Hede, men af en servitut, der rækker ud over den egentlige fredningsgrænse.

Det fremgår af servitutten, der er citeret i Overfredningsnævnets kendelse, at Kirstinelyst

"ikke maa bebygges under nogen Form, hverken varigt eller midlertidigt, uden Fredningsnævnets Tilladelse" ..., men dette gælder ikke "den nuværende Gaardsplads for Gaarden Kirstinelyst paa sidstnævnte Matr. Nr., forsaavidt det drejer sig om almindelige Landbrugsbygninger..."

Naturstyrelsen vil opføre udkigstårnet/fugletårnet i tilknytning til besøgscenteret for at give besøgende, der ikke er i stand til at gå ud til Staldbakkerne, mulighed for fra tårnet at få et bedre udsyn over hedebladen og dermed en større oplevelse af heden. Naturstyrelsen anfører herefter i ansøgningen:

"...

Udkigs-/fugletårnet ønskes bygget i 5,1 m højde og med en grundplan på 5 x 5 m. Tårnet bygges af træ (eg/lærk) med indvendig trappe op til udkigsplatformen i 4 meter højde. Udkigsplatformen er uden overbygning/tag og kun omkranset af et lukket rækværk. Al synligt træværk males sort ...

Udkigstårnet/fugletårnet ønskes opført i vestkanten af den eksisterende bevoksning vest for bygningsmassen på Kirstinelyst (se vedlagte kort samt fotos med skilte af tårnplacering). Halvdelen af tårnet placeres trukket ind i lærkebevoksningen, så kun den anden halvdel stikker ud. Fra tårnet vil

eksisterende opvækst af bl.a. Glansbladet Hæg sløre den nederste del af tårnet. Set fra heden vil tårnet derfor fremstå meget diskret med en væsentlig højere bevoksning som baggrund samt slørende opvækst foran en del af tårnets nederste del....”

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har i høringsbrev af 18. april 2016 anmodet Naturstyrelsen, København, Vejle Kommune, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Naturfredningsforenings Vejle afdeling, Friluftsrådet og Dansk Ornitologisk Forening om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 3. maj 2016.

Danmarks Naturfredningsforening har i brev af 20. april 2016 anført blandt andet:

”...

Danmarks Naturfredningsforening mener ikke, at projektet vil have negative virkninger på det fredede område eller strider mod intentionerne i fredningsbestemmelserne, således som de er anført i fredningskendelsen fra 18. november 1930.

Danmarks Naturfredningsforening finder det vigtigt, at der er let adgang for befolkningen til at opleve det fantastiske område, som Randbøl Hede udgør. Et udkigstårn ved Kirstinelyst vil medvirke til dette.

Danmarks Naturfredningsforening mener ikke, at projektet vil have negative påvirkninger på udpegningsgrundlaget for habitatområde H 71 eller fuglebeskyttelsesområde F 46.

Danmarks Naturfredningsforening kan derfor anbefale, at fredningsnævnet meddeler ansøger dispensation til gennemførelse af projektet, som det er beskrevet af Naturstyrelsen Trekanten...”

Fredningsnævnet har ikke modtaget andre bemærkninger til Naturstyrelsens ansøgning.

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det fremgår af fredningsnævnets og Overfredningsnævnets kendelserne, at det er formålet med fredningen af Randbøl Hede at bevare det store sammenhængende hedeområde, der er karakteristisk for den jyske hede, og at fredningen er af stor betydning for almenheden.

Opsætningen af udkigstårnet/fugletårnet skal ifølge ansøgningen gøre det muligt for besøgende, der ikke er i stand til at gå turen ud til Staldbakkerne, at opleve udsigten over heden fra tårnet.

Da opsætningen af tårnet ved besøgscentret Kirstinelyst derfor understøtter offentlighedens mulighed for at opleve heden, vurderer fredningsnævnet, at det ikke strider mod formålet med fredningen af Randbøl Hede og servituten, der er tinglyst på gårdtomten at dispensere til projektets gennemførelse.

Randbøl Hede ligger i Natura 2000 – område nr. 82: Randbøl Hede og klitterne i Frederikshåb Plantage og indgår i habitatområde H 71 og Fuglebeskyttelsesområde F 46.

Fredningsnævnet kan kun meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis projektet ikke indebærer forringelse af naturtyperne og levestederne for de arter eller betydelige forstyrrelser af de arter, som området er udpeget for, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2.

Der foreligger ingen vurdering af, hvorvidt projektet vil have negativ indflydelse på udpegningsgrundlaget for habitatområdet og fuglebeskyttelsesområdet, men fredningsnævnet vurderer på baggrund af udkigstårnets placering i tilknytning til besøgscentret, at tårnet ikke vil få nogen negativ indflydelse på de arter og naturtyper, der indgår i udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området.

På denne baggrund meddeler fredningsnævnet derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, og stk. 2, jf. stk. 3, Naturstyrelsen Trekantsområdet dispensation til at gennemføre projektet på de vilkår, der er anført under afsnittet ”Vilkår for dispensationen”.

Klagevejledning ved afgørelse om dispensation:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via forsiden på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,

- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr.

Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førstestansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, nordlig del

Kolding, den 17. maj 2016

Vagn Kastbjerg
formand

Denne afgørelse med bilag er sendt til:

Naturstyrelsen Trekantsområdet – tre@nst.dk

Gert Hougaard Rasmussen, Naturstyrelsen Trekantsområdet – gehra@nst.dk

Vejle kommune, Teknisk Forvaltning, pr. mail post@vejle.dk

Naturstyrelsen/København, nst@nst.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, pr. mail dn@dn.dk

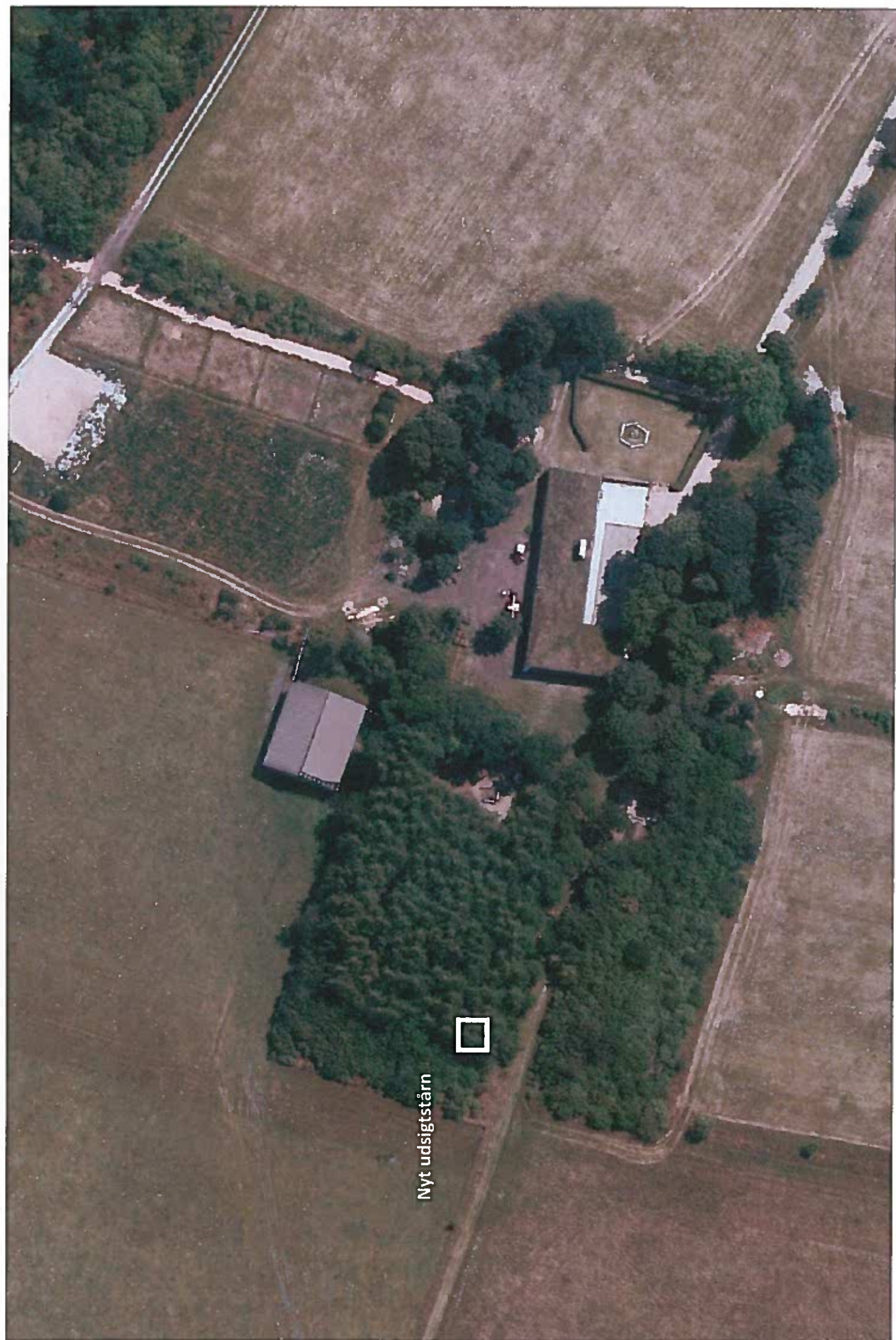
Danmarks Naturfredningsforening, Vejle afdeling c/o Uffe Rømer, ufferomer@gmail.com

Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV, pr. mail fr@friluftsradet.dk

Friluftsrådet c/o Bent Holgersen, trekantomraadet@friluftsradet.dk

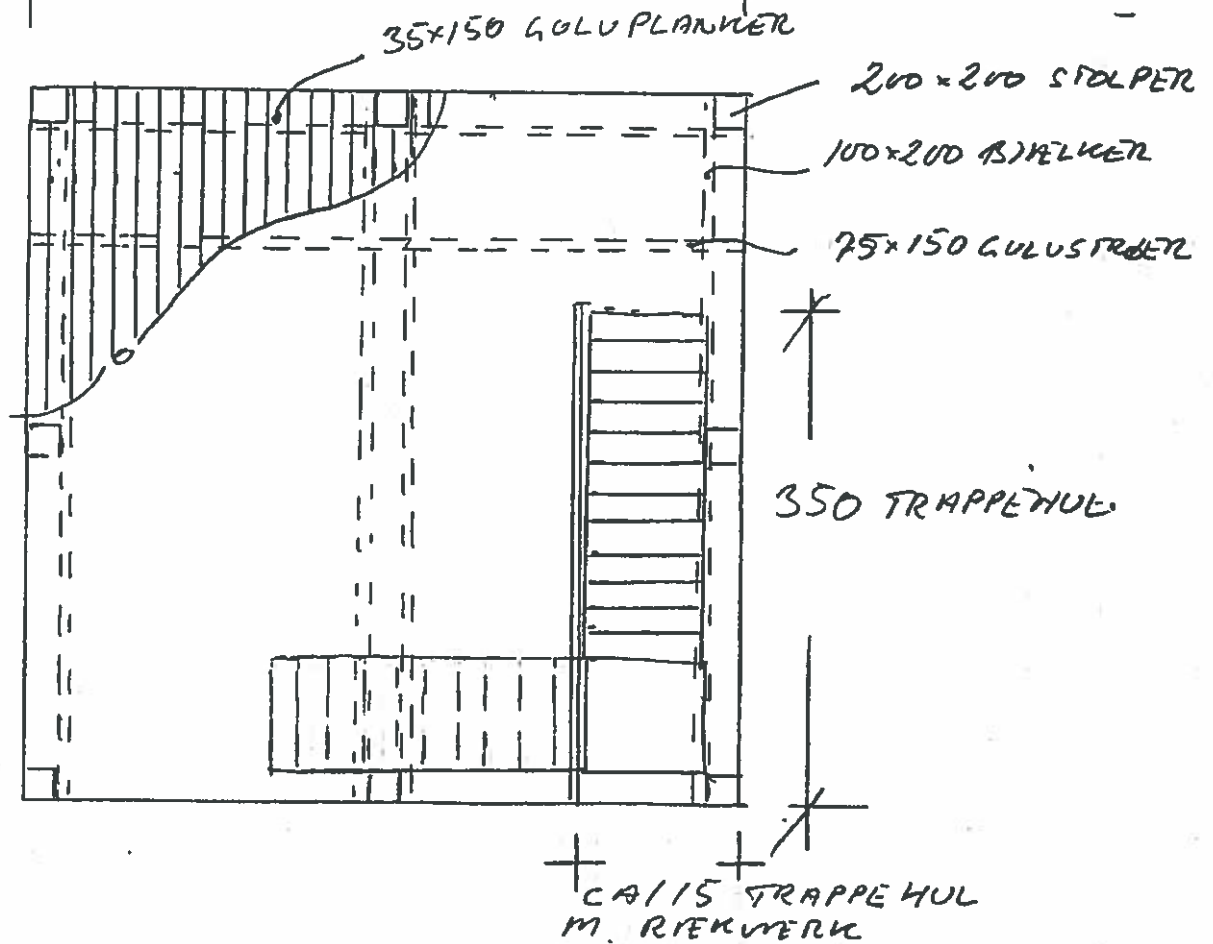
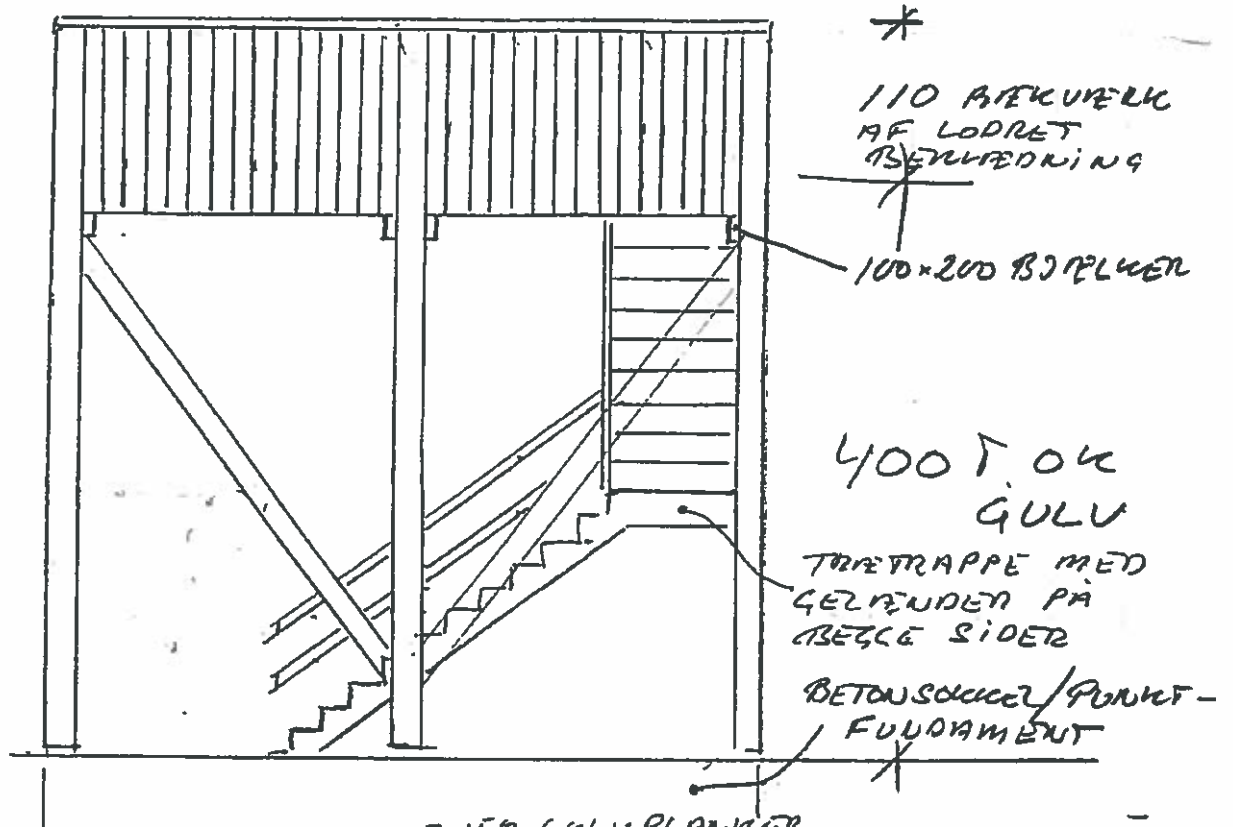
Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V, pr. mail natur@dof.dk

DOF Vejle, vejle@dof.dk

Nyt udsigtstårn

SKITSE TIL UDRIKSTÅRN MÅL 1:50
 * 500 *

FREDNINGSNÆVNET FOR SYDJYLLAND, NORDLIG DEL
Kolding Åpark 11, 6000 Kolding - mail: syddjyllandnord@fredningsnaevn.dk

Kolding, den 21. marts 2021

Fredningsnævnets sagsnummer FN-SJN-15-2020: Ansøgning om dispensation til at efterlade skrab og afskrabet materiale efter en brand på Randbøl Hede.

Fredningsregisteret reg. nr. 00282.00 fredning af arealer på Randbøl Hede.

Fredningsnævnet har fra Naturstyrelsen, Trekantsområdet modtaget ansøgning om tilladelse at efterlade såvel skrab som afskrabet materiale efter en naturbrand i 2018 på matr.nr. 11a Frederiksnåde Koloni, Vorbasse, der ejes af Naturstyrelsen Trekantsområdet.

Fredningsnævnet har efter udsendt høring truffet afgørelse på skriftligt grundlag uden besigtigelse.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand i medfør af forretningsordenen for fredningsnævn § 10, stk.5. Begrundelsen for afgørelse fremgår nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Arealerne er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 19. november 1932 om fredning af arealer på Randbøl Hede, der er en tilstandsfredning med bestemmelse om, at arealerne ikke må beplantes, drænes, grøftes, opdyrkes eller indhegnes, ligesom lyngen ikke må slås eller afbrændes.

I ansøgningen er blandt andet følgende oplyst:

”... I forbindelse med naturbranden på Randbøl Hede den 25. maj 2018 gennemførte beredskabet en række aktiviteter i arbejdet med at få begrænset og i sidste ende bekæmpet ilden. Et af tiltagene var afskrab af brandbar vegetation/førne med en gummiged for at skabe lokale brandbælter. Samlet blev der i den vestlige del af heden lavet skrab over en strækning på i alt ca. 500 m og i en skovlbredde på ca. 4-5 m. Det afskrabte materiale blev efterladt i mindre bunker langs forløbet (se vedlagte Luftfoto-2019-skrab, samt fotos hvoraf såvel skrab som bunker fremgår).

Naturstyrelsen har i samråd med Billund kommune vurderet hvad der kunne ske med sporene efter beredskabets aktiviteter på heden. Der har været 3 scenarier i spil: 1) det afskrabte materiale tilbageføres; 2) det afskrabte materiale fjernes helt fra heden og skrabene efterlades som barjord; 3) såvel skrab som bunker af afskrabt materiale efterlades som endnu et kulturlag i hedens historie.

Umiddelbart hælder styrelsen til sidste model (3), hvor sporene efter beredskabets indsats efterlades som de er. Begrundelsen tager afsæt i en vurdering af hedelandskabets oprindelse med en stærk kulturpåvirkning, hedelandskabets sandflugtstopografi på stedet, samt Natura 2000 udpegningens retningslinjer.

Vi betragter Randbøl Hede som et levende kulturlandskab, som er skabt gennem menneskelig aktivitet gennem århundreder/årtusinder. Beredskabets skrab vurderer vi derfor vil kunne betragtes som endnu et lag i det levende kulturlandskab. Tilsvarende at gl. hjulspor, planteriller fra tidligere plantageanlæg, gl. brandbælter, flyverskjul fra Jägerplatz Fitting, mergelsporet m.v. ligger som kulturspor i hedelandskabet, så vil sporene efter bekæmpelsen af den omfattende hedebrand i 2018 udgøre et nyt lag i den samlede fortælling.

Hedelandskabet har i den vestlige del i forvejen en udpræget klittopografi fra tidligere tiders sandflugt. Det betyder, at skrab og de afskrabte bunker på ingen måder opleves markante eller skiller sig særligt ud i klitlandskabet.

Endelig arbejder styrelsen løbende i arbejdet med hedeplejen med at opfylde Natura 2000 forpligtigelserne. Her er et af redskaberne netop at skabe barjord gennem skrab. Senest er der for få år siden lavet et større "sildebenssskrab" på den sydlige del af heden (se vedlagte Luftfoto-2019-sildebenssskrab). Styrelsen vurderer derfor, at det ville forekomme såvel irrationelt som indgribende, hvis de utilsigtede skrab (beredskabets brandbælter) først blev reableret, for på et senere tidspunkt at ansøge om andre/nye barjordsskrab andet sted på heden.

Naturstyrelsen ønsker derfor at ansøge om dispensation fra fredningen til at efterlade såvel skrab som afskrabt materiale fra beredskabets aktiviteter i forbindelse med naturbranden i 2018..."

Ovenfor eksempel på skrab og bunker.

Ovenfor eksempel på sildebensskrab.

Billund Kommune har den 15. januar 2021 udtalt, at kommunen primært ønsker ansøgers model 2, men kan acceptere model 3.

Danmarks Naturfredningsforening har den 20. december 2020 anbefalet model 3.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Randbøl Hede betyder, at det ansøgte projekt kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk.1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for.

Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet vurderer af de grunde, som Naturstyrelsen har anført, at det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål, hvorfor der meddeles dispensation til den ansøgte model 3, hvorefter såvel

skrab som bunker af afskrabet materiale fra beredskabets aktiviteter i forbindelse med naturbranden i 2018 efterlades som endnu et lag i hedens levende kulturlandskab.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale

gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Vagn Kæstbjerg
formand

FREDNINGSNÆVNET FOR SYDJYLLAND, NORDLIG DEL
Kolding Åpark 11, 6000 Kolding - mail: syddjyllandnord@fredningsnaevn.dk

Kolding, den 29. juni 2022

Fredningsnævnets sagsnummer FN-SJN-52-2021: Handicap-tilgængelig shelter ved Kirstinelyst.

Fredningsregisteret reg. nr.: 00282.00: Randbøl Hede.

Fredningsnævnet har den 1. december 2021 fra Naturstyrelsen Trekantsområdet modtaget en ansøgning om tilladelse til at etablere et handicap-tilgængeligt shelter på matr.nr. 4b Frederikshåb, Randbøl, som ejes af Naturstyrelsen.

Fredningsnævnet har efter høring behandlet sagen på skriftligt grundlag.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand i medfør af forretningsordenen for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Fredningen

Arealerne er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 19. november 1932 og 23. oktober 1952 om fredning af arealer ved Randbøl Hede, der har til formål at bevare det store sammenhængende hedeområde, der er karakteristisk for den jyske hede. Der blev også lagt vægt på, at fredningen er af stor betydning for offentligheden. Fredningen har blandt andet bestemmelser om, at arealerne ikke må bebygges, hverken varigt eller midlertidigt uden fredningsnævnets tilladelse.

Ansøgningen

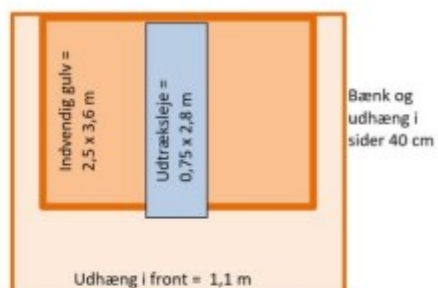
Det fremgår af ansøgningen blandt andet:

”...

Naturrum Kirstinelyst er indrettet med handicap-parkering, handicapvenlig adgang til faciliteter omkring Naturrummet med udekøkken, overdækket grillplads, landskabsudstilling samt handicaptollet. I området ligger 5 almindelige sheltere. Naturrum Kirstinelyst besøges årligt af 20-25.000 personer. Heraf er der ca. 5.000 årlige overnatninger i områdets sheltere. Med stedets popularitet og eksisterende handicap egnethed ønsker Naturstyrelsen at kunne udvide tilgængeligheden til at kørestolsbrugere vil kunne få mulighed for at kunne overnatte på stedet.

Der ønskes opsat en shelter tilpasset personer med bevægelses handicap. Ved hjælp af taljetræk og et siddesejl skal en person i kørestol kunne løftes ud af kørestolen og placeres på et udtræksleje, der efterfølgende kan skubbes ind i shelteren. Dimensioner på shelter indvendigt er 2,5 x 3,6 m med tagudhæng på 1,1 m i front og 0,4 m udhæng på sider. Frihøjde i front under udhæng er ca. 2,15 m. Shelteren opføres af lærk udvendigt og gran/fyr indvendigt. Brædder til beklædning i 1 på 2. Udvendig beklædning males sort. Tag med tagpap eller græstørv. Placeres på nedgravede betonfundamenter. Der skal etableres en kørestolsegnet sti mellem handicap parkering og shelter, der overholder en hældning på maks. 5% og med en belægning af stenset/slotsgrus.

Neden for ses placering af det handicap-tilgængelige shelter, hvor stjernen er placeringen af det nye shelter og den røde linje stiadgang dertil.

Kørestolseget shelter med udtræksleje.

Sagens behandling

Naturstyrelsen og Vejle Kommune har oplyst, at arealerne er beliggende i Natura 2000-område ”Randbøl Hede og Klitter i Frederikshåb Plantage” nr. 82, Habitatområde ”Randbøl Hede og Klitter i Frederikshåb Plantage” nr. 71 og Fuglebeskyttelsesområde ”Randbøl Hede” nr. 46, idet det vurderes, at det ansøgte ikke vil have negative påvirkninger på Natura 2000-området eller habitatområdet.

Danmarks Naturfredningsforening har i mail af 28. januar 2022 blandt andet udtalt, at man anser det for vigtigt, at der er let adgang for befolkningen, herunder fysisk handicappede, til at opleve det fantastiske område, som Randbøl Hede udgør. Derfor anbefales dispensation.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen betyder, at det ansøgte projekt kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for.

Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet vurderer efter sagens oplysninger, at en dispensation ikke vil være i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det ansøgte vil understøtte offentlighedens, herunder handicappedes adgang til og oplevelse af heden, og det vil ikke få nogen uheldig indvirkning på de landskabelige og naturmæssige værdier i området.

På denne baggrund vurderer fredningsnævnet, at det ansøgte ikke vil være i strid med fredningens formål, hvorfor fredningsnævnet meddeler dispensation.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,

- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Vagn Kastbjerg
formand

